

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

นายมารุต หมั่นไธสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

MTX 126695

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย : นายมารุต หมั่นไธสง

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ เตีเมืองชัย)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เนติพัฒน์ ฐิ์ขันธ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

ชื่อเรื่อง : ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย : นายมารุต หมื่น ไชสง

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร

ปีการศึกษา : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นและศึกษาข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน โดยการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบเพศ ใช้สถิติ t - test และการเปรียบเทียบอายุ ระดับการศึกษา หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ใช้สถิติ One - Way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม (2) เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ ควรสำรวจความต้องการ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม ควรเปิดเผยข้อมูลด้านการใช้จ่ายงบประมาณให้ประชาชนได้รับรู้ ควรดำเนินการตามนโยบายที่หาเสียงไว้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วม และควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

คำสำคัญ : ความคิดเห็น การบริหารงาน หลักธรรมาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : People's Opinion on the Management of the Main Good Governance at Kamalasai Sub - District Administration Organization in Kamalasai District, Kalasin Province

Author : Mr. Marut Mheunthaisong

Degree : Master of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha SaraKham University

Advisor : Associate Professor Dr. Yupaporn Yupas
Associate Professor Dr. Saovalak Kosonkittiumporn

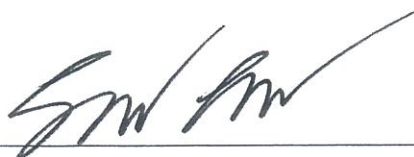
Year : 2019

ABSTRACT

The objectives of this research were to study level of opinion about People's opinion on the management of the main good governance at Kamalasai Sub-district Administration Organization in Kamalasai District , Kalasin Province, to compare of opinion and to find suggestion. The study was conducted using 364 people, Sampling technique with Taro Yamane method. The research instruments was a rating - scale questionnaire . The statistics used were frequency , mean , percentage , standard deviation (SD). Compared personal factor of gender using statistic t - test and compared factors of age , educational level , and village residents using statistic One - way ANOVA

The results of research were as follow : (1) The overall of opinion was rated at a moderate level. Considering each aspect , it was shown difference form high to low : principles maintenance, value, responsibility, transparency and moral. (2) To compare of gender and educational level were not different opinion but age and village residents were different opinion significantly different at .05 level. (3) The study also suggested : Should be explorer demand and provide public service. Should be disclose the information about budget spending. Stakeholders should be involved to participate and should be promote the data about information that useful to the people.

Keywords : Opinion Management The Main Good Governance Sub - District Administration Organization

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.บุภาพร ยุภาศ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. ภักดี โพธิ์สิงห์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.เนติพัฒน์
รัฐียนยง ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งคณาจารย์หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณบุคลากรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้องทุกคน และเพื่อน รปม. รุ่นที่ 12 ที่ให้กำลังใจ
แก่ผู้วิจัยตลอดมาประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา - มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์
ทุกท่านที่ได้ประศาสน์การศึกษาแก่ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นายมารุต หมีนไธสง

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	18
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	45
2.5 บริบททั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย	63
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	74
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	75
3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	75
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	77
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	79
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
4.2 ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	101
5.1 สรุปผล	101
5.2 อภิปรายผล	103
5.3 ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	120
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	128
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	131
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	134
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	138
ประวัติผู้วิจัย	139

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ชื่อหมู่บ้าน และจำนวนประชากร	63
3.1	หมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	76
4.1	จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน	84
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักนิติธรรม	85
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักคุณธรรม	86
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักความโปร่งใส	87
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักการมีส่วนร่วม	88
4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักความรับผิดชอบ	89
4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักความคุ้มค่า	90

ตารางที่	หน้า
4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มี เพศ ต่างกัน	91
4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน	92
4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มี อายุแตกต่างกัน ด้านหลักนิติธรรม	93
4.12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มี อายุแตกต่างกัน ด้านหลักการมีส่วนร่วม	94
4.13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มี อายุแตกต่างกัน ด้านหลักความรับผิดชอบ	95
4.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน	96
4.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน	97
4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน ด้านหลักคุณธรรม	99
ข.1 การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	129
ค.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	132

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	74

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงที่ประเทศไทยเผชิญวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมามีส่วนผลักดันให้เกิดกระแสความสนใจการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูประบบราชการการปรับบทบาทภาครัฐ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะเมื่อทรัพยากรมีจำนวนจำกัด ความสนใจ จึงพุ่งเป้าไปที่การใช้จ่ายงบประมาณ และการดูแลทรัพยากรของท้องถิ่นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันทั้งในวงราชการการเมือง และระดับท้องถิ่นกลายเป็นประเด็นที่คนให้ความสนใจ ทั้งนี้เพราะการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าพาประเทศ สู่ภาวะวิกฤติ (วิศรารัตนสมัย, 2543, น. 1) และในช่วง 2 ปี ภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน สังคมไทยเกิดความตื่นตัวในการสร้างธรรมาภิบาลและการรณรงค์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในวงกว้าง อันเป็นผลมาจากทรัพยากรที่จำกัดและกระแสตื่นตัวในระดับสากลและภายในประเทศ ซึ่งการปกครองด้วยหลักบริหารจัดการที่ดีงาม หรือหลักธรรมาภิบาลนั้นเป็นเรื่องของการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ โดยส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล ตัดสินใจตรวจสอบ ลดการทุจริตคอร์รัปชันลง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส โดยเฉพาะในเรื่องของความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนตลอดจนการยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารงาน และในขณะเดียวกันก็จำเป็นจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมเสียสละ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น (ประมวล รุจนเสรี, 2542, น. 2)

สิ่งที่ประเทศชาติและสังคมต้องการอย่างยิ่ง คือ เจตนาอันแน่วแน่ มั่นคงไม่แปรเปลี่ยนของบุคคลทุกคนในชาติในทุก ๆ วงการ คือ เจตนารมณ์ที่จะนำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ดีงามที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมสติหัวดวงใจของคนทั้งชาติปวงชนชาวไทยควรดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ดังพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อครั้งเสด็จขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ. 2489 ที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ซึ่งเป็นธรรมาภิบาล โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลกำหนดกติกา และกติกาในสังคม เพื่อใช้บริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อพัฒนาเสถียรภาพ ความสงบสุขและความมั่นคงในสังคม โดยการบริหารปกครองที่ดีใช้กลไกประชารัฐที่ดี ดำเนินการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี (วรทัต ล้วนพันธ์,

2545, น.5) ธรรมนูญบาลจะเป็นเรื่องที่มีการพูดถึงอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2533 ปัจจุบันธรรมนูญบาล ถูกนำมาใช้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในนโยบายขององค์กรระหว่างประเทศหลาย ๆ องค์กร นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการ และนักปฏิบัติส่วนหนึ่งนำแนวคิดธรรมนูญบาลไปขยายผลใช้กับการปรับโครงสร้าง และกระบวนการทั้งในองค์กรของรัฐ และองค์กรธุรกิจ ในขณะที่นักวิชาการบางส่วนได้นำเอาธรรมนูญบาล ไปใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกับความหมายคำว่า Government หรือการปกครองที่ หมายถึง รัฐบาล โดยทั่วไปรัฐบาลเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อธรรมนูญบาล เพราะหลักการของธรรมนูญบาล สามารถดำรงอยู่ได้ ถึงแม้ว่าจะมีรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับหรือไม่ก็ตาม (สถาบันพระปกเกล้า, 2544, น.5)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 284 และพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน โดยเฉพาะการพิจารณาถ่ายโอนภารกิจ รูปแบบการ ถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักธรรมนูญบาล หลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้มีกระบวนการที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น การนำหลักธรรมนูญบาล หรือหลักบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีเป็นหลักที่ได้ร่วมวิวัฒนาการทางการเมือง การปกครองสมัยใหม่เข้าด้วยกัน จึงมีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการบริหารงานของระบบราชการทุกหน่วยงาน สำหรับประเทศไทยได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ระเบียบดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากประกาศเพื่อประกาศให้้องค์กรทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของภาครัฐให้สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเร็วระเบียบนี้จะไม่ถูกยกเลิกเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ปรับปรุงระบบกลไกการบริหารจัดการภาครัฐทั้งราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นเป็นการวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นกลไกการบริหารระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ

ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้นำหลักธรรมนูญบาลมาใช้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และการให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกำกับการปฏิบัติราชการของส่วนต่าง ๆ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย

หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ข้อ 52 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามแนวพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ผู้แทนสมาคม องค์กรบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์กรบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย จึงได้จัดทำหลักเกณฑ์ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ ลงนามในหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0892.4 / ว 2929 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2550 จัดส่งหลักเกณฑ์ การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จังหวัดแจกจ่ายให้ทุกองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ได้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2555, น. 114)

องค์กรบริการส่วนตำบลมทล.สย อำเภอมทล.สย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้โดยได้มีแผน การพัฒนาในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน โดยให้ความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร จัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพราะหลักธรรมาภิบาล เป็นหลักที่กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ควบคุม การบริหารงาน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคเอกชน เข้ามาตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรบริการส่วนตำบลมทล.สย ซึ่งก่อให้เกิดการกระตุ้น ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลฯ อีกทั้งเป็นการผลักดันให้เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้น ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ ในปี พ.ศ. 2557 - 2560 องค์กรบริการส่วนตำบลมทล.สยได้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เช่น การเน้นการมีส่วนร่วมภาคประชาชน การเชิญตัวแทนประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการบริหารงาน การใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส การส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน รวมถึง การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบเป็นประจำเป็น ซึ่งผลการประเมินการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ประจำปี 2558 ผลการประเมินได้คะแนนรวม ร้อยละ 70.25 ซึ่งอยู่ในระดับดี และ ปี 2559 ผลการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ได้คะแนนรวม ร้อยละ 68.45 ซึ่งอยู่ ในระดับพอใช้ ซึ่งมีความแตกต่างกันของคะแนนในการประเมินในปี 2558 และปี 2559 (องค์การ บริการส่วนตำบลมทล.สย, 2560, น. 14) ทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำมา เป็นข้อมูลที่นำมาปรับปรุงในการบริหารงานขององค์กรบริการส่วนตำบลมทล.สย เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในเขตองค์กรบริการส่วนตำบลมทล.สย ตามคำขวัญที่ว่า “องค์กร บริการส่วนตำบลมทล.สย จะเป็นเมืองน่าอยู่ ด้วยการบริหารจัดการที่ดี ร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ข่าวหอมมะลิเหลืองชื่อ หนองเรือสวนสาธารณะเย็นใจ” ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสยจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการพิจารณาพัฒนาและปรับปรุง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา หมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 พื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จาก 10 หมู่บ้าน จำนวน 4,014 คน (สำนักงานทะเบียนอำเภอกมลาไสย, 2560)

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 364 คน โดยการใช้สูตรหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ (Yamene, 1973, p. 727)

1.4.3 ด้านตัวแปร

1.4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของประชากรในเขตตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็น

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

1.4.3.2 ตัวแปรตาม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 จำนวน 6 ด้าน ดังนี้ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี, 2542, น. 29)

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

1.4.4 ระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2560 - กรกฎาคม 2561

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“ความคิดเห็น” หมายถึง การแสดงออกทางความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่อาจเหมือนหรือแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาจนทำให้มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นนั้น

“การบริหารงาน” หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม ดำเนินงานในองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

“ธรรมาภิบาล” หมายถึง การบริหารงานของภาครัฐในทุกๆ ด้าน โดยชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างจริงจัง และต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็งมีความชอบธรรม ด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพมีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งการปฏิบัติของ อบต. สามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้ โดยการออกข้อบัญญัติตำบลของ อบต. ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน ควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง
2. หลักคุณธรรม หมายถึง ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจ มีระเบียบ วินัย มาทำงานตรงต่อเวลาให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ถูกต้อง สมาชิกสภา อบต. ต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชนต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์ส่วนตน ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมสูง เนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานในขณะเดียวกันก็เป็น ผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณต่าง ๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ที่กำหนดไว้ จัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน
3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่าง ตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงาน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ โดยเอกสารที่ต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบ

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหาร และมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตั้งแต่การรับรู้ข่าวสาร แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร ใดๆขององค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบ การประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนมีสิทธิมีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหาร หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติ และมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ นอกจากนี้ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก มีความจริงใจในการนำโครงการ / กิจกรรมที่เสนอโดยประชาชน ประชาคม นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์ และยั่งยืน

“องค์การบริหารส่วนตำบล” หมายถึง รูปแบบราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีองค์กรหนึ่งมีพื้นที่และมีอิสระในการปกครองตนเอง โดยประชาชนสามารถเลือกตัวแทนเข้ามากำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองร่วมกันกับข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่

“การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง องค์กรหนึ่งมีพื้นที่อาณาเขตของตนเองมีประชาชน และมีรายได้ตามหลักเกณฑ์กำหนดโดยมีอำนาจ และมีอิสระในการปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตน รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหาร และปกครองตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการบริหาร และปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อสังเกตจากการวิจัย สามารถนำเสนอ เพื่อเป็นทางเลือกในการกำหนดแนวทางการบริหารงาน และพัฒนางานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย เพื่อให้เกิดการบริหารงานภายใต้การใช้กฎหมายอย่างมีคุณธรรม และประสิทธิภาพ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้เกิดความคุ้มค่า และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
5. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้หลากหลาย ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2532, น. 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษ หมายถึง ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไป หรือเป็นทัศนะเกี่ยวกับเนื้อหา หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง หรือเป็นคำแถลงที่ยอมรับนับถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่า ความคิดเห็น มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่า แนวโน้มที่บุคคลได้รับมา หรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิบัติต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

ธรรณิศวรร จิตขวัญ (2542, น. 43) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ หรือการลงความเห็น ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้รับทราบ

Foster and Richard (1952, p. 119) ได้สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่า เกิดจากมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของบุคคล หมู่คณะ เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยความคิดเห็นจะเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นความคุ้นเคย ซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยินได้ฟังได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยม และการตัดสินค่านิยมที่หากแต่ละกลุ่มมีนิยม และการตัดสิน ค่านิยมไม่เหมือนกัน ความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ ก็จะแตกต่างกันไปด้วย

Webster (1968, p. 12) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น คือ ความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้อันแท้จริง แต่จะตั้งอยู่ในจิตใจ ความเห็น และการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริง หรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้

Man (1971, p. 3) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษา ความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อ และความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการ ฝึกหัดทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

Hurlock (1995, pp. 145 - 148) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่ได้อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจบุคคลจะแสดงออกโดยมีข้ออ้าง หรือการแสดงเหตุผลสนับสนุน หรือปกป้องความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริงขึ้นอยู่กับคุณสมบัติเฉพาะตัวของแต่ละคน เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์การทำงาน สภาพแวดล้อม และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญการแสดงความคิดเห็น อาจได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนี้อาจเหมือนหรือแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาจนทำให้มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นนั้น

2.1.2 ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954, pp. 6 - 7, อ้างถึงใน ดวงอุมา โสภา, 2551, น. 20) กล่าวว่าไว้ว่า ความคิดเห็น มี 2 ประการ คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด - เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลง ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้ รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก
2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ไว้ดังนี้

ดวงอุมา โสภา (2551, น. 21) ได้สรุป ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกัน ไว้ดังนี้

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น
2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำค่านึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกัน หรืออ้างอิงได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสมาคมเดียวกันสิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย
3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ อันก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้น มีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ก็ตามในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชา ก็จะไม่มียอิทธิพลต่อสมาชิกมาก

Oskamp (1977, pp. 119 - 133) ได้เสนอปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and Physiological) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ปัจจัย ด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็น และเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยม มักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำ หรือพบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเองทำให้เกิดเจตคติ หรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำสัมน้ำให้ทานเขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำสัมน้ำหวาน เย็น หอมชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำสัมน้ำที่ได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และครอบครัว ได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายการให้รางวัล และการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัว และจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. เจตคติ และความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็น หรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอด และมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับ สื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลคือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม คือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้อง และครอบครัว

2.1.4 การวัดความคิดเห็น

Morgan and King (1971, p. 516, อ้างถึงใน พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก, 2542, น. 18) ได้เสนอแนะว่า การที่จะให้ใครแสดงความคิดเห็น ควรถามกันต่อหน้า (Face to Face) ดีกว่าที่จะให้เขาต้องมาอ่านข้อความ หรือเขียนข้อความ ซึ่งแสดงว่าทั้งสองคนเห็นการสัมภาษณ์ หรือการสอบถามจะดีกว่าการตอบแบบสอบถาม และถ้าใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนด

Best (1977, p. 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น โดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ บุคคลที่จะถูกวัดสิ่งเร้า และมีผลตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับ สูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นโดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถามและผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของคนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคิร์ต โดยเริ่มด้วยการรวบรวม หรือการเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็น

จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความ จะมีความคิดเห็นเลือกตอบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในทางเดียวกัน (เชิงนิยม หรือไม่นิยม) เป็นข้อความเชิงบวก (Positive) หรือข้อความเชิงลบ (Negative)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

2.2.1 ความหมายของการบริหาร (Administration) นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ดังนี้

พิมลจรย์ นามวัฒน์ (2540, น. 6) ได้อธิบายความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร คือ การประสมประสานทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

อวยชัย ชบา (2548, น. 6) ได้ให้คำจำกัดความของการบริหารว่า การบริหาร คือ การรวมพลังของกลุ่มคนที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และใช้ทรัพยากรบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมแรงร่วมใจแก้ไขปัญหาอุปสรรคทั้งปวง

สนธิ บางยี่ขัน (2544, น. 15) กล่าวว่า ความหมายของการบริหาร หมายถึง การตั้งใจที่จะกระทำมีความคิดคำนวณอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

อินสอน บัวเขียว (2546, น. 51) กล่าวว่า การบริหาร คือ งานของหัวหน้า หรือผู้นำที่จะต้องกระทำ เพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหม่อมมากมาอยู่ร่วมกันและร่วมกันทำงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จโดยได้ประสิทธิภาพกล่าวอย่างง่าย ๆ การบริหาร ก็คือ การทำให้งานเสร็จลงได้ โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำให้เสร็จ

Herbert (1947, p. 3) ให้ความเห็นว่า การบริหารราชการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของฝ่ายบริหารของรัฐ ทั้งระดับกลางและรัฐบาลท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นไปในรูปของคณะกรรมการหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้าน ทั้งนี้ไม่รวมศาล และหน่วยงานของนิติบัญญัติ

Barnard (1972, p. 6) ให้ความหมาย ของบริหารว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Heady (1979, p. 2) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญที่เป็นการกำหนดการดำเนินงานในการแสวงหาความรู้อย่างมีเป้าหมาย

Sergiovanni (1980, p. 15) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือ โดยผู้อื่น เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

William (1980, p. 7) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารว่า การบริหารมีกิจกรรมหลัก 3 ประการ ในการบริหาร คือ การดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายการบำรุงรักษาองค์การให้อยู่รอด และการป้องกันองค์การจากสิ่งแวดล้อมภายนอก

Collin (1989, p. 13) ให้ความหมาย ของการบริหารว่า การบริหารงานเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่ร่วมกันในองค์การ และแนะแนวทางให้เห็นถึงหน้าที่ให้กับประเทศบริษัท หรือสถาบัน

Hersey, Blanchard and Johnson (2001, p. 9) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับบุคคล และกลุ่มบุคคล ซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ และทรัพยากรที่เหมาะสมดำเนินงานในองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

เนื่องจาก ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งของหน่วยงาน เพราะต้องบริหารองค์การให้เกิดผลตามเป้าหมายแต่ละบริหารอย่างไร เมื่อไร โดยใครนั้นเป็นยุทธศาสตร์ของ

แต่ละคน ผู้วิจัย จึง ได้นำแนวคิดทฤษฎีการบริหารที่สำคัญ ๆ ของนักทฤษฎีการบริหารเสนอ ไว้ดังนี้

ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว (2542, น. 42) ได้กล่าวถึง การบริหาร โดยเน้นที่หน้าที่ที่มีลักษณะเป็นวงจรที่สำคัญ ดังนี้

1. การวางแผน หมายถึง การกำหนดแนวทางในการทำงาน
2. การจัดองค์การ หมายถึง การจัดหน่วยงาน หรือส่วนงานรวมทั้งการบรรจุคน

เข้าทำงาน

3. การสั่งการ หมายถึง การกำหนดวิธีการทำงานรวมถึงการใช้อำนาจที่จะสั่งให้พนักงานปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

4. การควบคุม หมายถึง กลยุทธ์ในการที่จะอำนวยความสะดวกให้มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่า แนวคิดของนักคิดทางการบริหารมีลักษณะคล้ายกันเป็นส่วนใหญ่ คือ มีวัตถุประสงค์ เพื่อความสำเร็จของงาน แต่วิธีการอาจแตกต่างกันบ้าง ทฤษฎีที่ผู้วิจัย ได้นำมากล่าวไว้เช่น ทฤษฎีของเทเลอร์ ที่เน้นที่กระบวนการที่เป็นวิทยาศาสตร์ เวเบอร์ เสนอแนวทางที่เป็นระบบ

ราชการ และท่านอื่น ๆ ได้เสนอแนวทางที่ให้คำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานไว้ด้วย รวมทั้งแนวคิดด้านการบริหารของนักวิชาการของไทยด้วย

Taylor (1911, pp. 107 - 109) ท่านผู้เป็นบิดาของการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ เขาเน้นการบริหารที่เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทำงาน เพื่อผลงานไม่ใช่วิธีการแบบเดิม ๆ ที่ทำมา และหน้าที่ของผู้บริหารนั้น จะต้องแสวงหาวิธีการบริหารที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียว (The One Best Way) สิ่งที่เทเลอร์ให้ความสนใจมากที่สุด คือ การศึกษาเรื่อง “ เวลา และการเคลื่อนไหว ” (Time and Motion) หมายความว่า การทำงานแต่ละขั้นต้องควบคุมเวลา และวางท่าทางการทำงานให้คล่องตัว อย่างไรก็ตาม เทเลอร์เองไม่สนใจความรู้สึกของคนทำงาน ไม่มีการเสริมกำลังใจ ไม่มีการจูงใจ แต่ควบคุมเป้าหมาย และเวลาเสมือนคนเป็นเครื่องจักร

Fayol (1949, pp. 39 - 40) ท่านผู้นี้เป็นนักอุตสาหกรรมที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากได้ศึกษาหน้าที่ของการบริหาร หรือขององค์การบริหาร และได้เสนอไว้ว่าหน้าที่ในการบริหารนั้น เป็นหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อเนื่องกัน ดังนี้

1. การแบ่งงานกันทำตามความสามารถ
2. อำนาจหน้าที่สละหล่นกัน
3. มีวินัย
4. มีเอกภาพในการบังคับบัญชา
5. ยึดหลักประโยชน์ส่วนรวม
6. ค่าตอบแทนต้องเป็นธรรม
7. หลักการรวมอำนาจ
8. หลักสายการบังคับบัญชา
9. ยึดระเบียบ กฎ คำสั่ง
10. ความเสมอภาค
11. เสถียรภาพในการทำงาน
12. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
13. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
14. การกำหนดทิศทาง หรือเป้าหมายเดียวกัน

จากนั้น Fayol ยังเน้นเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) เป็นหลักการสำคัญอีกด้วย

Gulick and Urwick (1963, pp. 170 - 171) ทั้งสองท่านเป็นเจ้าสำนักบริหารที่เน้นเรื่องระบบและรูปแบบ โดยเสนอทฤษฎีการบริหารที่โด่งดังมาก คือ “POSCORB” เป็นทฤษฎีที่ใช้กันมาก เพราะเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

P = Planning หมายถึง การวางแผนการทำงาน

O = Organizing หมายถึง การจัดองค์การ หรือการจัดโครงการขององค์การ

S = Staffing หมายถึง การจัดคนเข้าทำงาน โดยจัดคนที่มีความสามารถเหมาะสมกับงาน

D = Directing หมายถึง การอำนวยการให้งานลุล่วงตามแผนงานที่กำหนดไว้

Co = Co – Ordinating หมายถึง การประสานงาน เพื่อให้การบริหารงานราบรื่นสามารถแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว

R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้สนใจได้รับทราบ

B = Budgeting หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาวิธีการในการบริหารงบประมาณและการเงิน

Webster (1968, p. 140) ได้กำหนดแนวทางในการบริหารไว้อย่างชัดเจน 7 ประการ โดยเน้นที่การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และสายการบังคับบัญชาและสาระของการบริหารงาน ดังนี้

1. มีการกำหนดหน้าที่แน่นอนของแต่ละคน
2. มีการบังคับบัญชาเป็นขั้นตอนลดต้นกันลงไป
3. มีกฎเกณฑ์วางไว้เป็นแบบแผนปฏิบัติ และยึดเป็นธรรมเนียม
4. การปฏิบัติงานยึดหลักความถูกต้องและยุติธรรม โดยไม่ยึดตัวบุคคล
5. ใช้ระบบคุณธรรมในการเลือกคนเข้าสู่องค์การ
6. ยึดหลักประสิทธิภาพของงาน และส่งเสริมคนทำงานดี
7. องค์การราชการต้องต่อเนื่อง และหยุดยั้งไม่ได้

2.2.3 เทคนิควิธีการสำหรับการบริหาร

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของเทคนิควิธีการสำหรับการบริหาร ไว้ดังนี้

2.2.3.1 การบริหารคุณภาพโดยรวม Total Quality Management - TQM (สังวร รัตนรักษ์, 2549, น. 1 - 5) ได้ให้ความหมายของการบริหารคุณภาพโดยรวม คือ แนวทางการบริหารองค์กรที่ยึดถือคุณภาพเป็นศูนย์กลาง และอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุก ๆ คนในองค์กรโดยมุ่งเป้าหมายไปที่ความสำเร็จระยะยาวขององค์กรจากการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า และเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคนในองค์กร และต่อสังคม องค์กรประกอบของการบริหารคุณภาพโดยรวม (TQM) มีดังนี้

1) ความมุ่งมั่น และการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร เพื่อสนับสนุนการดำเนินการในทุกระดับขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

2) การให้ความสำคัญกับลูกค้าภายใน (ข้าราชการ / เพื่อนร่วมงาน / ส่วนราชการอื่น) และลูกค้าภายนอก (ผู้รับบริการ / ประชาชน) โดยต้องสร้างความพึงพอใจ / ความประทับใจให้ลูกค้า

3) การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนทุกระดับ และทุกหน่วยงานในองค์กร เพื่อปรับปรุงงานของตนเอง และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4) การปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง

5) มีการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำการบริหารคุณภาพ โดยรวมมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ จริยธรรม คุณธรรม ความเชื่อถือ การนำองค์กรที่ดีการทำงานเป็นทีมการฝึกอบรม เพื่อยกระดับความรู้และทักษะการให้ความสำคัญ และแสดงความชื่นชมในความสำเร็จของพนักงาน และการสื่อสารที่ชัดเจน

2.2.3.2 การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ Result - Based Management : RBM (ช่อม กร ไกร, 2548, น. 783 - 789) การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นวิธีการบริหารที่มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ขององค์กรเป็นหลัก โดยองค์กรจะกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร และปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จมีการเปรียบเทียบผลผลิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่กำหนด โดยวัดผลได้จากกลุ่มตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก ทั้งนี้ ผลสัมฤทธิ์ขององค์กร ประกอบด้วย

1) ผลผลิต คือ งานบริการ หรือกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ทำเสร็จสมบูรณ์ เพื่อส่งมอบให้ประชาชนผู้ใช้บริการ

2) ผลลัพธ์ คือ ผลที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิต

2.2.3.3 การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ Strategic Management (ปราชญา กล้าผจญ, 2552, น. 140 - 141) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นวิธีการบริหารที่ต้องมีการวางแผน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ โดยมุ่งเน้นปัจจัยในการวางแผนกลยุทธ์ 4 ประการ ดังนี้

1) วิสัยทัศน์ (Vision) คือ การกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตขององค์กร

2) พันธกิจ หรือแนวทางการปฏิบัติการ (Mission) คือ การกิจหน้าที่รับผิดชอบที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้

3) เป้าประสงค์ (Goals) คือ เป้าหมายที่มุ่งจะให้เกิดผลสำเร็จขององค์กร

4) จุดมุ่งหมาย (Objectives) คือ วัตถุประสงค์ หรือผลสำเร็จสูงสุดขององค์กร

2.2.3.4 การบริหารราชการแบบบูรณาการ (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2549, น. 1 - 5) คือ การบริหารที่ทุกหน่วยงานทำงานแบบมุ่งเน้นผลงาน (Result) ตามยุทธศาสตร์เป็นหลัก โดยทุกหน่วยงาน ร่วมกันคิดร่วมกันทำงานใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์ มุ่งสู่ผลสำเร็จและ เป้าหมายร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความประหยัด เสริมสร้างประสิทธิผล และประสิทธิภาพของการ ดำเนินงานเป็นหลัก รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องมาร่วม ในการทำงานภาครัฐในภาพเครือข่าย (Network) ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนาประเทศของรัฐบาล ประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- 1) การจัดการความยากจน
- 2) การพัฒนาคน และสังคมที่มีคุณภาพ
- 3) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุล และแข่งขันได้
- 4) การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) การต่างประเทศและดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ
- 6) การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- 7) การส่งเสริมประชาธิปไตย และกระบวนการประชาสังคม
- 8) การรักษาความมั่นคงของรัฐ

2.2.3.5 การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ New Public Management : NPM (ชอุ่ม กรไกร, 2548, น. 753 - 760) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นการบริหารจัดการตามกระบวนการทัศน์ใหม่ มุ่งนำบริการที่ดีมีคุณภาพสูงสู่ประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข สังคมมีเสถียรภาพ โดยมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- 1) มีเป้าประสงค์ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริการประชาชน และคำนึงถึง ความต้องการของประชาชน
- 2) มีภารกิจที่ชัดเจนรัฐทำเฉพาะที่จำเป็น และเน้นการแข่งขันในการบริการ
- 3) บริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีอิสระ และยืดหยุ่นในการจัดการมุ่งเน้น การวัดผลสัมฤทธิ์ผลของงานเป็นสำคัญ
- 4) ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี
- 5) ใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือ และใช้แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการบริหาร
- 6) มีระบบสนับสนุน และกลไกในการบริหารจัดการที่ดี

จัดการ

2.2.3.6 การบริหารแบบมีส่วนร่วม Participative Management (ปราชญา กล้าผจญ, 2542, น. 135) การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน และต่อองค์กรได้อย่างเต็มที่ โดยมีการร่วมประชุมปรึกษาหารือ เพื่อการตัดสินใจ และการควบคุมกำกับดูแลการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า การบริหารงาน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ และทรัพยากรที่เหมาะสมดำเนินงานในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

2.3.1 ความหมายธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542) ได้ระบุหลักการของคำนิยาม การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ไว้ดังนี้ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนส่งเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย วัฒนธรรมบุญและกระแสโลกปัจจุบัน

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจ และถือปฏิบัติ ร่วมอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ กระทำ ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของบุคคล

2. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือ และเชื่อมั่นในความถูกต้อง โดยการรณรงค์ เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร หรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียรความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

3. หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่าง ตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบ หรือกระบวนการตรวจสอบ และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้ทำงานของภาครัฐ และภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

4. หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การได้สวน สาธารณะการประชาพิจารณ์ การแสดง ประชามติ หรืออื่น ๆ และจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐ หรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคี และความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน

5. หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหาร ตลอดจนคณะข้าราชการ ทั้งฝ่ายการเมือง และข้าราชการประจำต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ผู้รับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ท่วงที

6. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหาร ต้องตระหนักถึงทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ ผู้รับบริการ หรือประชาชน โดยส่วนรวม

เกษม วัฒนชัย (2551, น. 32) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้เป็นที่ยอมรับกัน อย่างแพร่หลาย ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปกครอง เช่น ค่านิยมการเป็นประชาธิปไตยความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกิจการของรัฐ การบริหาร และการจัดการภาครัฐ ได้นำเอากลยุทธ์ และวิธีการต่างๆ ให้มาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการให้บริการของภาครัฐ เพื่อให้กลไกของรัฐบาลได้ตระหนัก ในเรื่องของต้นทุน และการปฏิบัติงานเป็นหลักสำคัญหลักธรรมาภิบาลนั้น เป็นลักษณะของการใช้อำนาจในการจัดการทรัพยากรทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อการพัฒนาการมองแนวความคิด ธรรมาภิบาลอย่างกว้าง เช่นนี้ จะทำให้สามารถเข้าใจเรื่องที่เป็นแกน และองค์ประกอบในเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นพื้นฐานของธรรมาภิบาลซึ่งแบ่งได้เป็น 3 มิติ คือ มิติด้านการเมือง มิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และมิติ ที่เกิดจากการปฏิบัติสัมพันธ์อย่างเป็นพลวัตร โดยผ่านกระบวนการของการจัดการเชิงสถาบัน การบริหารการศึกษาต้องสอดคล้อง และตอบสนองต่อนโยบาย และความต้องการของระบบการศึกษาไทย ดังนี้

1. ความสอดคล้องอยู่ในหลักสูตรการบริหารการศึกษา ซึ่งต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบาย และความต้องการของระบบการศึกษาไทย ถ้าเอาไปใช้ในสิ่งที่ไม่มีความเหมาะสม หรือเป็นประโยชน์เฉพาะตนเอง และพวกพ้อง ต้องรับผิดชอบในเชิงธรรมาภิบาล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ งบประมาณทุกบาทที่โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาได้มาต้องใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจะคอร์ปชั่นไม่ได้

2. กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ และได้ประสิทธิผล

3. ทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส และมีเหตุผล เรื่องความมีเหตุผลมาจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งมี 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ 1) ทางสายกลาง 2) มีความพอประมาณ และ 3) มีภูมิคุ้มกัน

4. ต้องมีระบบความรับผิดชอบต่อผลการบริหารการศึกษา ต้องสร้างระบบให้มีความรับผิดชอบ ครูใหญ่ หัวหน้าหมวด ผู้อำนวยการเขต เลขาธิการของแหล่งต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เชื่อว่า ระบบจะมีธรรมาภิบาล และสามารถเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว

บรรศักดิ์ อูวรรณ โณ (2542, น. 41) ได้สรุปลักษณะสำคัญของ “ธรรมาภิบาล” แบบสากลไว้ดังมีเป้าหมายของธรรมาภิบาล คือ การพัฒนา และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคในสังคม กล่าวคือ ธรรมาภิบาลมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมให้กับทุกภาคในสังคม โครงสร้าง และกระบวนการของธรรมาภิบาลที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้จะต้องเป็นโครงสร้าง และกระบวนการที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศที่ทุกภาคไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคประชาสังคม ภาคปัจเจกชน และครอบครัวมีส่วนร่วมกันผลักดันขับเคลื่อนสังคมไปข้างหน้า สาระของธรรมาภิบาล คือ การบริหารจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ต้องสร้างความสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมให้ดำรงคงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสังคมมีเสถียรภาพ

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารงานของภาครัฐในทุก ๆ ด้านโดยชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็งมีความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

2.3.2 หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การบริหารราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และให้บริการแก่ประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การดำเนินงานตามเป้าหมายยุทธมาภิบาล ประกอบด้วย องค์ประกอบยุทธมาภิบาลตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 6 - 53 ดังนี้ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546, 2546) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

2.3.2.1 เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

การบริหารราชการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นการปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความผาสุก และเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบ และความปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

2.3.2.2 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

การบริหารราชการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ เป็นการบริหารงานมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติงานที่สอดคล้องเป็น ไปในแนวเดียวกับภารกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นไว้สำหรับงานนั้น ๆ โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีความคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อความต้องการของประชาชน เพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานในทุกๆระดับ

2.3.2.3 มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานของส่วนราชการให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และวัดความคุ้มค่าในแต่ละภารกิจ โดยให้ส่วนราชการยึดหลัก ความโปร่งใส ความคุ้มค่าและความชัดเจนในการปฏิบัติราชการที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยสามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้ และความคุ้มค่าของแผนงาน หรือ โครงการต่าง ๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับรวมทั้ง จัดระบบการวางเป้าหมายการทำงาน และวัดผลงานของแต่ละบุคคล ที่เชื่อมโยงกับระดับองค์กร

2.3.2.4 ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็นการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น เช่น การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงาน และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ (One - Stop Service)

2.3.2.5 มีการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์

การปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ เป็นการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ มีการทบทวน และปรับปรุงกระบวนการ และขั้นตอนการทำงานใหม่อยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญ และความจำเป็นของแผนงาน และโครงการทุกระยะการยุบเลิกส่วนงานที่ไม่จำเป็น และการปรับปรุงกฎเกณฑ์ กฎระเบียบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ

2.3.2.6 อำนาจความสะดวก และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

การอำนวยความสะดวก และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นการปฏิบัติราชการ ที่มุ่งเน้นถึงความต้องการ และความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน และความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลากหลายวิธี และเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป

2.3.2.7 มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

การประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ เป็นการตรวจสอบ และวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง ซึ่งจะช่วยให้สามารถผลัดดันการปฏิบัติงานขององค์กร ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.3 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ กล่าวถึง องค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542, น. 23) กล่าวว่า องค์ประกอบที่เป็นหัวใจของธรรมาภิบาลนั้นมี 3 ส่วนที่ต้องเชื่อมโยงกัน คือ

1. การมีส่วนร่วมของทุกภาคในการบริหารจัดการสังคม (Participation)
2. ความโปร่งใสของกระบวนการตัดสินใจ (Transparency) ซึ่งทำให้การทุจริต และบิดเบือนผลประโยชน์ของภาคอื่น ๆ ไปเป็นการกระทำของตนกระทำได้ยาก หรือ ไม่ได้
3. ความรับผิดชอบที่ต้องตอบคำถาม (Accountability) และถูกวิจารณ์ได้ รวมทั้งความรับผิดชอบในผลการตัดสินใจ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542, น. 19) องค์ประกอบธรรมาภิบาล คณะรัฐมนตรี จึงได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้การจักระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักกฎหมาย และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้สังคมสามารถมีส่วนร่วม และรับผิดชอบ ในระบบบริหารกิจการดังกล่าวด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และให้โอกาสตรวจสอบได้ ตลอดจน ขยายการให้บริการภาครัฐไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็วทั่วถึง และเป็นธรรม มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 หลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบ ให้สังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนา อย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรมความโปร่งใส และความร่วมมือส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและ กระแสโลกยุคปัจจุบันบนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของบุคคล
2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจยืนหยัดอดทนมีระเบียบวินัยประกอบอาชีพ สุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมี กระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้
4. หลักความร่วมมือ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และ เสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวน การประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ส่วนรวม โดยบรรณรักษ์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สุดจิต นิมิตรกุล (2543, น. 13 - 24) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยกระทรวงมหาดไทย ในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี 11 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมความยั่งยืนสิ่งที่ชอบธรรม โปร่งใสความเป็นธรรม และเสมอภาคความรู้ และทักษะของเจ้าหน้าที่ความเสมอภาคทางเพศ ความอดทนอดกลั้นหลักนิติธรรมความรับผิดชอบ และการเป็นผู้กำกับดูแล และเห็นได้ว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอ โดยกระทรวงมหาดไทยเน้นไปทางด้านการบริหารการปกครองการพัฒนา และการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นสายงานที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบโดยตรง

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชน และเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม และพลังการทำงานที่สอดคล้องกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการบริการประชาชน

2. ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุลทั้งในเมือง และชนบทระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติ

3. ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตัวไป เพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

4. มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการ และสามารถตรวจสอบได้มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้

5. ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมกันไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

6. มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากร และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะ เพื่อให้สามารถ

นำไปปรับใช้กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

7. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting Gender Balance) เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมือง และชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

8. การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย (Diverse Perspectives) รวมทั้ง ต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผลหาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

9. การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by Rule of Law) พัฒนาปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัย และเป็นธรรม

10. ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่ที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่

11. การเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุมโอบนงานบางอย่างไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด หรืองานบางอย่าง ก็ต้องแปรรูปให้เอกชนดำเนินการแทน

ไชยวัฒน์ คำชู (2545, น. 44 - 46) กล่าวว่า องค์กรประกอบพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาลได้แก่

1. ภาระรับผิดชอบ หมายถึง การกำหนดให้บุคคล และองค์กรทั้งที่มาจาก การเลือกตั้ง และการแต่งตั้งซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำกิจกรรม หรือการตัดสินใจใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ หรือกระทำในนามของสาธารณะในความหมายแคบภาระรับผิดชอบมุ่งเน้นเรื่องความสามารถที่จะอธิบายที่มาที่ไปของการจัดสรรการใช้ และการควบคุมอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบงบประมาณการบัญชี และการตรวจสอบบัญชีในความหมายกว้างภาระรับผิดชอบ ยังหมายรวมถึง การจัดตั้ง และการใช้บังคับกฎหมาย และระเบียบกติกาต่าง ๆ ของบรรษัทภิบาลด้วย

2. ความโปร่งใส หมายถึง การที่สาธารณชนมีโอกาสรับรู้ นโยบายด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล และมีความมั่นใจว่ารัฐบาลมีความตั้งใจจริงในการดำเนินการตามนโยบายนั้น ซึ่งจะเกิดเช่นนั้นได้เมื่อประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานคำชี้แจง และถ้อยแถลงต่าง ๆ ของรัฐบาลและกระบวนการทางการเมืองในการกำหนด และดำเนินนโยบาย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมรวมทั้งเปิดให้มีการต่อสู้แข่งขันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการกำหนดทางเลือกของสังคม นอกจากนี้

ความโปร่งใสยังทำให้การติดตามตรวจสอบของสาธารณชนมีความถูกต้องมากขึ้น และได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพเงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

3. การปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบ ความหมายนี้ครอบคลุมรูปแบบการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกือบทั้งหมดทั้งที่อยู่ในภาครัฐ และเอกชนในส่วนของระบบราชการการทุจริตส่วนใหญ่ หมายถึง การกระทำของหน่วยราชการ หรือของข้าราชการที่มีขอบด้วยกฎหมายการปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบ จึงถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงความตั้งใจจริงในการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น

4. การจัดวิธีการปกครองแบบมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาจับบทบาท และอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินนโยบายและมีส่วนในการควบคุมสถาบัน ตลอดจนการจัดสรรการใช้และการรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตน อันจะทำให้เกิดการตรวจสอบใช้อำนาจของรัฐ เมื่อพิจารณาในบริบทของการจัดการปกครอง และการบริหารการมีส่วนร่วมจะเน้นที่การอุดหนุนให้ประชาชนพลเมือง ซึ่งรวมผู้หญิงด้วยมีอำนาจมากขึ้น และเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงและกิจกรรมต่าง ๆ ในภาคประชาสังคม การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างกรอบของกฎเกณฑ์ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยสร้างข้อเรียกร้องที่ชอบธรรม และก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบาย และการดำเนินการของรัฐการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ในหลายระดับด้วยกันนับแต่ระดับรากหญ้า โดยผ่านสถาบันในระดับท้องถิ่นและเทศบาลไป จนถึงระดับภูมิภาค และระดับชาติภายใต้รูปแบบการปกครองที่มีการกระจายอำนาจ และยึดหยุ่นตลอดจนการมีส่วนร่วมในภาคเอกชน

5. การสร้างกรอบทางกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมให้เข้มแข็ง คือ การมีกฎหมายที่มีความชัดเจน และนำมาใช้อย่างเป็นเอกภาพ ซึ่งระบบยุติธรรม และกฎหมายที่ส่งเสริมการพัฒนา และระบบการจัดการปกครองที่ดีนั้น คือ การมีกฎหมายที่มีความชัดเจน และนำมาใช้อย่างเป็นเอกภาพในระบบและกระบวนการยุติธรรมที่มีความเป็นวัตถุวิสัย และเป็นอิสระ และเป็นระบบกฎหมายซึ่งมีบทลงโทษที่เหมาะสมเพื่อป้องปรามผู้คิดละเมิด หรือลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนระบบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมที่ดีจะช่วยส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาเศรษฐกิจถ้าขาดระบบ เช่นว่านี้ไป หรือมีระบบที่อ่อนแอจะทำให้ไม่ค่อยมีใครอยากจะทำลงทุนต้นทุนในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจถูกบิดเบือนไป และพฤติกรรมแสวงหาประโยชน์จากค่าเช่า (Rent Seeking Activities) จะแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง และปัญหาการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายจะนำไปสู่การกระทำของบริษัทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในทุกระดับ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2547, น. 6) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และได้ให้นิยามของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างสมดุลมีการใช้อำนาจในการพัฒนาให้เป็นอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ โดยมีเป้าหมาย และกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้

1. เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาล หมายถึง การเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยการจัดระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมาย และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2.3.4 สรุปหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง และสรุปหลักธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และคณะ (2544, น. 17 - 18) กล่าวถึง หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นผลจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ว่าประกอบด้วย หลักการสำคัญ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรมมีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใสตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชนประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพหน้าที่ของตนเองเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ

2. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการจำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อสาธารณะ

3. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การได้รับการยอมรับ และความพอใจจากผู้รับบริการ และผู้ที่เกี่ยวข้องการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติคุณภาพของงานทั้งด้าน ปริมาณความถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่ได้ขึ้นจากการปฏิบัติงาน และจำนวน การร้องเรียน หรือการกล่าวหาที่ได้รับ

4. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการความมีประสิทธิภาพและ ความมีประสิทธิภาพทั้งทางด้านปริมาณ และคุณภาพ

5. หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัด งบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้ได้รับผลกระทบจำนวนผู้เข้าร่วมแสดง ความคิดเห็น หรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึง คุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

6. หลักคุณธรรม ได้แก่ การร้องเรียน หรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ทั้งใน และนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้นมีการบริการจัดการ และใช้ทรัพยากร ในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และมีระเบียบวินัย

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2545, น. 146) ได้สรุปหลักธรรมรัฐ หรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ไว้ 8 ประการ ได้แก่

1. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
2. ระบบการทำงานที่มีความโปร่งใส
3. การแบ่งความรับผิดชอบ
4. การทำงานตอบสนองประชาชน
5. ความชอบธรรมในการใช้อำนาจ
6. กฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน
7. การบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์
8. การบริหารอย่างมีวิสัยทัศน์

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2546, น. 60 - 64) ได้สรุปสาระสำคัญอันเป็นหลัก พื้นฐานของธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ด้วยหลัก 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรมความหมายของนิติธรรม ได้แก่ กฎระเบียบข้อบังคับที่ใช้ในองค์กร เป็นข้อตกลงร่วมกัน และการบังคับใช้กฎระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าวต้องเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับ จากสมาชิกทุกฝ่ายในองค์กรกฎ และข้อบังคับเหล่านั้นต้องนำมา ซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กร

รวมทั้งสร้างภาพเอื้อต่อการควบคุม และพัฒนาสังคมนั้นด้วยแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักนิติธรรม ในองค์กร

1.1 ให้ความรู้แก่สมาชิกในองค์กรเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับสิทธิเสรีภาพบทบาท และความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร รวมทั้งขอบเขตในการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบประชาธิปไตย

1.2 พัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม และศีลธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ ประชาชน และพัฒนาการผลิตบุคลากรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นตัวชี้วัดกฎข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีและมีการปรับปรุงกฎข้อบังคับ และระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ก็จะเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่ง

1.3 องค์กร และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ส่วนด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเป็นธรรมมีความประพฤติสุจริตปราศจากคอร์รัปชัน นอกจากนี้ขนาดองค์กรอัตรากำลังคนและงบประมาณจะลดลง

1.4 สภาพสังคมในองค์กรมีข้อร้องเรียนคดีความ และการฟ้องร้องรวมทั้งสถิติ การทำผิดกฎต่าง ๆ ลดลง คนในองค์กรตระหนักในสิทธิหน้าที่เสรีภาพของตนเองรู้ และเข้าใจ กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยในการแสดงความคิดเห็นในกรณีต่าง ๆ

2. หลักคุณธรรมความหมายของคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์จริงใจขยันอดทนมีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติเป็นพลเมืองดี คือ ปฏิบัติตามพรวาสุธรรม ได้แก่ สัจจะ คือ การรักษาความสัตย์ ทมะ คือ การรู้จักข่มใจตนเอง ขันติ คือ การอดทนอดกลั้น และการอดออม จาคะ คือ การรู้จักสละวาง ความซื่อความซื่อสัตย์

2.1 แนวทางการดำเนินการตามหลักคุณธรรม

2.1.1 สถาบันการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ และปลูกฝังเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เริ่มจากเยาวชนใน และนอกระบบการศึกษาของชาติอย่างจริงจัง

2.1.2 รมรงค์ใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางจริงจัง โดยเริ่มจากผู้บังคับบัญชา

2.1.3 รมรงค์ให้สังคมร่วมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมที่ถูกต้อง

โดยผู้มีอำนาจเหนือกว่า รวมถึง การยอมรับเชิดชูให้เกียรติ และการให้ (Incentives) ในรูปแบบต่าง ๆ

2.1.4 องค์กรระดับต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึก ด้วยสื่อประเภทต่าง ๆ

2.1.5 ทุกหน่วยงานภาครัฐควรมีหลักจริยธรรมของตนเอง หรือจริยธรรม แต่ละสาขาวิชาชีพอย่างเปิดเผย

2.2 ตัวชี้วัดหลักคุณธรรม

2.2.1 การร้องเรียน หรือร้องทุกข์ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง

2.2.2 คุณภาพชีวิตของคนในองค์กรมีการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2.3 องค์กรมีเสถียรภาพอยู่กันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส ความหมายของความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสดูตรวจสอบได้ เช่น บุคลากรในองค์กรรู้ขั้นตอนวิธีการทำงานที่จะติดต่อกัน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ภายในองค์กร จะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงานบริหารเงิน บริหารคนและมีการสื่อสารที่ดีภายในองค์กร เช่น มีการกระจายข่าวรายวัน หรือรายสัปดาห์ให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

3.1 แนวทางในการสร้างความโปร่งใสในองค์กร

3.1.1 สำรวจความเห็นชอบของบุคลากรในหน่วยงานในเรื่องความโปร่งใสที่ต้องการจากบุคลากร

3.1.2 บุคลากรตระหนักในความสำคัญ และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการปกครอง พ.ศ. 2539

3.1.3 ปรับปรุงระบบเอกสารระบบสารสนเทศให้เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งาน และการสืบค้นตรวจสอบของประชาชน

3.1.4 จัดทำเอกสารคู่มือเกี่ยวกับให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่าย สะดวกต่อการติดต่อกันของหน่วยงานประชาชน

3.1.5 มีระบบประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กร

3.1.6 สร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสาร และตอบข้อสงสัยของประชาชน

3.2 ตัวชี้วัดความโปร่งใส

3.2.1 สำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ

3.2.2 จำนวนเรื่องกล่าวหาหรือร้องเรียนการถูกสอบสวนลดลง

3.2.3 เกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของหน่วยงานมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ

3.2.4 องค์กรมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อ

สาธารณะ

4. หลักความรับผิดชอบ ความหมายของความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่น และตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องตามกฎหมายระเบียบขององค์กร ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่สังคมประชาชน และประเทศชาติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ และส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าวทั้งที่เป็นผลดี และผลเสียหายตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบภารกิจต่อสาธารณชนสามารถชี้แจง เหตุผลได้ และพร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณะ

4.1 แนวทางการดำเนินการตามหลักความรับผิดชอบ

4.1.1 ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการยกย่อง และส่งเสริมความประพฤติของบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี

4.1.2 สร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยใช้การมีส่วนร่วม มีระบบตรวจสอบ และการประเมินผลที่น่าเชื่อถือได้

4.1.3 ส่งเสริมผู้มีความสามารถ โดยการให้รางวัล และลงโทษที่เหมาะสม รวมทั้งในการจูงใจด้วยค่าตอบแทน และอื่น ๆ

4.2 ตัวชี้วัดเรื่องความรับผิดชอบ

4.2.1 ได้รับการยอมรับ และความพึงพอใจจากผู้รับบริการ และผู้เกี่ยวข้อง

4.2.2 ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.2.3 คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณความถูกต้องครบถ้วนรวมทั้ง จำนวน ความผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และจำนวนการเรียกร้อง หรือการกล่าวหาที่ได้รับ

5. หลักความมีส่วนร่วมความหมายของความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือบุคคลในองค์กรทุกระดับเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือได้รับผลกระทบจากการบริหารงาน หรือการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กร ได้ร่วมรับรู้ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจรวมทั้งร่วม สนับสนุนติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

5.1 แนวทางการสร้างความมีส่วนร่วม

5.1.1 องค์กรต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนพร้อมทั้งออกกฎระเบียบ ข้อบังคับให้บุคลากรในองค์กรถือปฏิบัติรวมทั้งพัฒนาโครงสร้างการทำงานและการบริหารจัดการ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเอื้อต่อการสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กร และประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

5.1.2 กระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้บุคลากรสามารถบริหารภารกิจตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างตรงตามความต้องการ

5.1.3 วัฒนธรรมและประชาสัมพันธ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้บุคลากร และประชาชน เห็นคุณค่า และความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5.1.4 จัดทำข้อมูลชี้แนะแนวทางการมีส่วนร่วมในงาน / โครงการต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และประชาชน ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมนั้นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5.1.5 แสดงผลลัพธ์จากการเข้ามามีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมให้ผู้เกี่ยวข้อง และประชาชนได้ทราบพร้อมทั้งมีรางวัลตอบแทนแก่เจ้าของความคิดเห็นที่นำไปสู่การปฏิบัตินั้น ๆ

5.1.6 สร้างหลักประกันในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานขององค์กร

5.2 ตัวชี้วัดหลักความมีส่วนร่วม

5.2.1 ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ

5.2.2 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้ได้รับผลกระทบ

5.2.3 จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือเสนอข้อคิดเห็นจากบุคลากร / ผู้เกี่ยวข้อง / ประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการมีส่วนร่วม

6. หลักความคุ้มค่าความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมรวมทั้งการรักษาทรัพยากร - ธรรมชาติให้มีความยั่งยืน

6.1 แนวทางการดำเนินการตามหลักความคุ้มค่า

6.1.1 ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรต้องให้ความสำคัญ

6.1.2 ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้น หรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อให้สะดวก และรวดเร็ว

6.1.3 ปฏิบัติงานอย่างประหยัดทรัพยากรประหยัดเวลาภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

6.1.4 กำหนดมาตรฐานการทำงานในหน้าที่ และเป้าหมายให้ชัดเจน

6.1.5 สร้างระบบความคุ้มค่า และรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ เพื่อการตรวจสอบ

- 6.1.6 นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน
- 6.1.7 เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า
- 6.1.8 รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานในองค์กร
- 6.1.9 ให้ความสำคัญกับระบบติดตามประเมินผล และควรประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทราบเป็นระยะ ๆ
- 6.1.10 ใช้ระบบการประเมินการปฏิบัติงาน (RBM) และใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการพิจารณางบประมาณในโครงการ
- 6.1.11 จัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน
- 6.1.12 ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า
- 6.1.13 ให้รางวัลหน่วยงาน / กลุ่ม / บุคลากรที่ดำเนินการในวิธีดังกล่าวได้อย่างถูกต้องคุ้มค่าที่สุด

6.2 ตัวชี้วัดในหลักความคุ้มค่า

6.2.1 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

6.2.2 ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6.2.2.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

6.2.2.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2547, น. 105 - 106) ได้สรุป หลักการพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of Laws) ได้แก่ การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายกฎข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล
2. หลักคุณธรรม (Ethics) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยตรงกล้าให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจยึดมั่นมีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงมาตรงไปด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า (Cost - Effectiveness or Economy) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า (2548, น. 21 - 56) ได้สรุปหลักธรรมาภิบาลของสถาบันพระปกเกล้า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ด้วยหลักการ 6 ประการ ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Laws) หลักการสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของ “หลักนิติธรรม” ประกอบด้วย 7 หลักการ คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ และฝ่ายปกครอง หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนุญ

1.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะหลักการแบ่งแยกอำนาจ เป็นหลักที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของการแบ่งแยกอำนาจ การตรวจสอบอำนาจ และการถ่วงดุลอำนาจ

1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวพันกันกับสิทธิในเสรีภาพของบุคคล และสิทธิในความเสมอภาคสิทธิทั้งสองประการ ดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” อันเป็นหลักการสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ

1.3 หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ และฝ่ายปกครองการใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชน โดยฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลพินิจ

1.4 หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นตามหลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลังและหลัก ความพอสมควร

1.5 หลักความอิสระของผู้พิพากษาผู้พิพากษาสามารถทำภาระหน้าที่ในทางตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมาย และทำการพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของตนเท่านั้น โดยวางอยู่บนพื้นฐานของความอิสระจาก 3 ประการ กล่าวคือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระจากรัฐ และความอิสระจากสังคม

1.6 หลัก “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” เมื่อไม่มีข้อบัญญัติทางกฎหมายให้เป็นความผิดแล้วจะเอาผิดกับบุคคลนั้น ๆ มิได้

1.7 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หมายความว่า รัฐธรรมนูญได้รับการยอมรับให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่สูงที่สุดในระบบกฎหมายของรัฐนั้น และหากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าขัด หรือแย้งกับรัฐธรรมนูญกฎหมาย ดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับ

2. หลักด้านหลักคุณธรรม (Ethics) ประกอบด้วย หลักการสำคัญ 3 หลักการ คือ หน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยม และจรรยาบรรณองค์ประกอบของคุณธรรม หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชัน หรือมีคอร์รัปชันน้อยลง คอร์รัปชันการฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยรวมหมายถึง การทำให้เสียหายการทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติและกฎหมายสำหรับพิสัยของคอร์รัปชันได้สร้างความเสียหาย และความเดือดร้อน และเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรง เมื่อพิจารณาเรื่องของคุณธรรม จึงควรพิจารณาเรื่องต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบคุณธรรม หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างโจ่งแจ้ง หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลง

2.2 องค์ประกอบคุณธรรม หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่น้อยกว่า หรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายกำหนด หรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง

2.3 องค์ประกอบคุณธรรม หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่มากกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือปฏิบัติเช่นนั้น น้อยลง

2.4 องค์ประกอบคุณธรรม หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย หรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลงสำหรับการที่หน่วยงาน ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยม และจรรยาบรรณนั้นเป็นการกระทำผิดวิชาชีพนิยม ได้แก่ พฤติกรรมที่สวนทาง หรือขัดแย้งกับองค์ประกอบของวิชาชีพนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น ของการมีจรรยาบรรณวิชาชีพ และการประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. ด้านความโปร่งใส (Transparency) ประกอบไปด้วย หลักการย่อย 4 หลักการ คือ หน่วยงานมีความโปร่งใส ด้านโครงสร้างหน่วยงานมีความโปร่งใส ด้านการให้คุณ หน่วยงาน มีความโปร่งใส ด้านการให้โทษหน่วยงานมีความโปร่งใส ด้านการเปิดเผยข้อมูล

3.1 ความโปร่งใส ด้านโครงสร้าง ประกอบด้วย พฤติการณ์ ต่อไปนี้

3.1.1 มีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เช่น มีคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น

3.1.2 โปร่งใสเห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน

3.1.3 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้การทำงาน

3.1.4 มีเจ้าหน้าที่มาด้วยระบบคุณธรรมมีความสามารถสูงมาอยู่ใหม่มากขึ้น

3.1.5 มีการตั้งกรรมการ หรือหน่วยงานตรวจสอบขึ้นมาใหม่

3.1.6 มีฝ่ายบัญชีที่เข้มแข็ง

3.2 ความโปร่งใส ด้านให้คุณ ประกอบด้วย พฤติการณ์ ต่อไปนี้

3.2.1 มีค่าตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ

3.2.2 มีค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

3.2.3 มีค่าตอบแทนพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ที่ซื่อสัตย์

3.2.4 มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอเพียงกับค่าใช้จ่าย

3.3 ความโปร่งใส ด้านการให้โทษ ประกอบด้วย พฤติการณ์ ต่อไปนี้

3.3.1 มีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

3.3.2 มีวิธีการพิจารณาลงโทษผู้ทำผิดอย่างยุติธรรม

3.3.3 มีการลงโทษจริงจังกหนักเบาตามเหตุแห่งการกระทำผิด

3.3.4 มีระบบการฟ้องร้องผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ

3.3.5 หัวหน้างานลงโทษผู้ทุจริตอย่างจริงจัง

3.3.6 มีการปรามผู้ต่อทุจริตให้เลิกความพยายามทุจริต

3.3.7 มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว

3.4 ความโปร่งใสด้านการเปิดเผยประกอบด้วยพฤติกรรม ต่อไปนี้

3.4.1 ประชาชนได้เข้ามารับรู้การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

3.4.2 ประชาชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดหาการให้สัมปทาน การออกกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ

3.4.3 ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชนได้มีโอกาสควบคุม ฝ่ายบริหาร โดยวิธีการต่าง ๆ มากขึ้นมีการใช้กลุ่มวิชาชีพภายนอกเข้าร่วมตรวจสอบ

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการ ซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็น ดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนด นโยบาย และการตัดสินใจของรัฐบาลมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วย การแบ่ง สรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมระดับ การให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการ กับประชาชนเพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาส ให้แสดงความคิดเห็น หรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ หลักการมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วย หลักการ สำคัญ 4 หลักการ คือ

4.1 ระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อ สื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับ การตัดสินใจ ของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น หรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลง ข่าวการแจกข่าวการแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

4.2 ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนเป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และ ประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการ ริเริ่มโครงการต่าง ๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ แล้วขอความคิดเห็น จากผู้ฟังรวมไปถึงการร่วมปรึกษาหารือ เป็นต้น

4.3 ระดับการวางแผนร่วมกัน และการตัดสินใจเป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการ ปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกัน ในการตัดสินใจ และวางแผนเตรียมโครงการและเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ระดับนี้มักใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องซับซ้อน และมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้อนุญาตตุลาการ เพื่อปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจา เพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

4.4 ระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมสร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชน เป็นระดับขั้นที่สูงที่สุดของการมีส่วนร่วม คือ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และได้มีการพัฒนาสมรรถนะ หรือขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนอยู่ในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

5. หลักสำนึกรับผิดชอบ (Accountability) มีความหมายกว้างกว่าความสามารถในการตอบคำถาม หรืออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมได้เท่านั้น ยังรวมถึงความรับผิดชอบในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะเป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ โดยในแง่มุมมองของการปฏิบัติถือว่าสำนึกรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติ หรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออกเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่า ได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบประกอบด้วยหลักการย่อย ดังนี้

5.1 การมีเป้าหมายที่ชัดเจนการมีเป้าหมายชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรกของระบบสำนึกรับผิดชอบ กล่าวคือ องค์กรจะต้องทำการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้ชัดเจน ว่าต้องการบรรลุอะไร และเมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น

5.2 ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันจากเป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้ต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้ และเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ และเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการสร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกันทำงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์กร

5.3 การปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบอยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหารให้ความสนับสนุนแนะนำทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประสานงานร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร

5.4 การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้งปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงนับว่าเป็นเรื่องปกติ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง มักจะมีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวความคิด และเทคโนโลยีใหม่ ๆ

5.5 การมีแผนการสำรองส่วนประกอบสำคัญขององค์การที่มีลักษณะวัฒนธรรม
 ล้ำนี้รับผิดชอบ ต้องมีการวางแผนฟื้นฟูที่สามารถสื่อสารให้ทุกคนในองค์การได้ทราบและเข้าใจ
 ถึงแผน และนโยบายขององค์การ และที่สำคัญ คือ ต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสมบูรณ์
 อย่างเปิดเผย

5.6 การติดตาม และประเมินผลการทำงานองค์การจำเป็นต้องมีการติดตามและ
 ประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบดูว่าผลงานนั้น เป็นไปตามมาตรฐาน
 คุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานที่พบว่ายังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดต้องมีการดำเนินการ
 แก้ไขในทันที ขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยอมรับยกย่องในองค์การ

6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money) หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่
 ส่วนรวมในการบริหารการจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติ
 อันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย

6.1 การประหยัด หมายถึง

6.1.1 การทำงาน และผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม

6.1.2 การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์

6.1.3 การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน

6.1.4 การมีการตรวจสอบภายใน และการจัดทำรายงานการเงิน

6.1.5 การมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง

6.2.1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2.2 มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

6.2.3 มีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน

6.3 ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง

6.3.1 การมีนโยบายแผนวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย

6.3.2 การมีการเน้นผลงาน ด้านบริการ

6.3.3 การมีการประเมินผลการทำงาน

6.3.4 ผู้บริหารระดับสูงมีสถานะผู้นำ

สรุปได้ว่า หลักสำคัญของหลักธรรมาภิบาล คือ หลักการพื้นฐานในการบริหารกิจการบ้านเมือง
 และสังคมที่ดี 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม
 หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2.3.5 ธรรมเนียมปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง สิ่งที่ทำหาย อบต.อยู่ในขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ ทักษะคิด วิเคราะห์ วิธีการทำงานของบุคลากรของ องค์การบริหารส่วนตำบล ไปสู่การเป็น “ ราชการยุคใหม่ “ มุ่งปฏิบัติเพื่อเป้าหมาย คือ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า และให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับธรรมาภิบาลนั้น ได้กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ดังนี้

2.3.5.1 หลักนิธิธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติของอบต.สามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้ โดยการออกข้อบัญญัติตำบลของ อบต. ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน ควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง อบต. ต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติตำบล และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึงด้วยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการ อบต. ชุมชนทุกหมู่บ้าน หรือการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้ข้อบัญญัติตำบล รวมทั้งกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดหรือกลุ่มใด เป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและถูกต้อง โดยไม่กีดกันแก่ง หรือลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะ

2.3.5.2 หลักคุณธรรมเป็นการปฏิบัติที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจ มีระเบียบ วินัย มาทำงานตรงต่อเวลาให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ถูกต้อง สมาชิกสภา อบต.ต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชนต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์ส่วนตนมาประชุมอย่างสม่ำเสมอพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมายึดหลักผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและถูกต้องตามกฎหมาย ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมสูง เนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณต่าง ๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้ จัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน

2.3.5.3 หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไก และวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ โดยเอกสารที่ต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบ ได้แก่

- 1) ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 2) มติการประชุมของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลกระทบต่อผลได้ผลเสียของประชาชน
- 3) มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบต่อสิทธิหน้าที่ รวมทั้งผลได้ผลเสียแก่ประชาชน รวมทั้งมติอื่น ๆ ที่ประชาชนควรทราบ
- 4) วาระการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภา ซึ่งสภาต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร
- 5) ข้อบัญญัติตำบล กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของ องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้ และประชาชนต้องปฏิบัติ
- 6) ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเงื่อนไขการติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การชำระภาษีต่าง ๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไรต้องใช้เอกสารประกอบอะไร และต้องใช้เวลาาน
- 7) ผลการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 8) เอกสารการจัดซื้อ - จัดจ้าง โดยเฉพาะการสอบราคา หรือประกวดราคา
- 9) ข้อมูลด้านการเงิน - การคลัง
- 10) ข้อมูลอื่น ๆ ที่ บอ.ค.เห็นว่าควรเปิดเผย และเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

2.3.5.4 หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหาร และมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตั้งแต่การรับรู้ข่าวสาร แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร อย่างไรขององค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบ การประเมินผลงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนมีสิทธิ มีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหาร หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหาย ล้มเหลว มีพฤติกรรมเสื่อมเสีย นอกจากนั้นกฎหมาย ยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ รัฐธรรมนูญมาตรา 76 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พ.ร.บ. กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในมาตรา 16 (16) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างน้อย ได้แก่

1) จัดทำแผนพัฒนาทั้งแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนาประจำปี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด และกำหนดการจัดทำแผนพัฒนาโดยร่วมเสนอปัญหาความต้องการ และร่วมเสนอโครงการ / กิจกรรม เพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวม ร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาของ อบต.ว่าจะเดินไปทางใดควรทำอะไรก่อน - หลัง

2) มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ - จัดจ้าง เพื่อให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม

3) ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง และอำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา

4) ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบัญญัติ เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาออกข้อบัญญัติตำบลตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542

5) ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหาร และสมาชิกสภาอบต. ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนน เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542

2.3.5.5 หลักความรับผิดชอบ อบต.ต้องตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติ และมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ นอกจากนี้ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก มีความจริงใจในการนำโครงการ / กิจกรรมที่เสนอโดยประชาชน - ประชาคม นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน นำเอาโครงการ / กิจกรรมที่บรรลุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับประชาชนหากทำไม่ได้ ก็ต้องแจ้งให้ทราบ

2.3.5.6 หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากร / งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น ให้สมบูรณ์และยั่งยืน โดยมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

1) การดำเนินแผนงาน / โครงการ ต้องจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน ควรทำอะไรมาก่อนหลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

2) ในการจัดซื้อ - จัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคา ที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ได้ จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีงบประมาณเหลือไปดำเนินการ ในโครงการอื่นเพิ่มขึ้น และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

3) รณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ใช้จ่ายทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด รวมทั้ง จัดกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้ยาวนาน

4) จัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหล สูญเปล่า โดยอาศัยอำนาจข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ข้อ 89 และ 90 เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

5) การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำระเบียบคุมให้ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน และควบคุมการใช้ให้เป็นประโยชน์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และประโยชน์ต่อส่วนรวม

6) ควรคำนึงถึงความ ควรหรือไม่ควรที่จะกระทำ เช่น บางแห่งยังไม่มีความพร้อมในการจัดเก็บขยะไม่มีรถและพนักงาน แต่กลับใช้งบประมาณซื้อถังขยะให้ประชาชน เพื่อรองรับขยะโดยไม่มีผู้จัดเก็บ การใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า ก็ไม่ควรกระทำ

2.3.5.7 หลักธรรมาภิบาลสากล United Nations Development Programmed 1997 : UNDP ได้กำหนดคุณลักษณะของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล ซึ่งได้นำเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์เข้ามารวม 9 ประการ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วม (Participation) ชาย และหญิง ทุกคนควรมีสติที่มีเสียง ในการตัดสินใจทั้งโดยทางตรง หรือผ่านทางสถาบันตัวแทนอันชอบธรรมของตน ทั้งนี้การมีส่วนร่วม ที่เปิดกว้างนั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีเสรีภาพในการรวมกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการสามารถเข้ามีส่วนร่วมอย่างมีเหตุผลในเชิงสร้างสรรค์

2) นิติธรรม (Rule of Law) กรอบตัวบทกฎหมายต้องมีความเป็นธรรม และ ไม่มีการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสิทธิมนุษยชน

3) ความโปร่งใส (Transparency) ต้องอยู่บนพื้นฐานของการไหลเวียนอย่างเสรี ของข้อมูลข่าวสาร บุคคลที่มีความสนใจเกี่ยวข้องจะต้องสามารถเข้าถึงสถาบัน กระบวนการ และ

ข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง ทั้งนี้การได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนี้ ต้องมีความเพียงพอต่อการทำความเข้าใจ และการติดตามประเมินสถานการณ์

4) การตอบสนอง (Responsiveness) สถาบัน และกระบวนการดำเนินงาน ต้องพยายามดูแลเอาใจใส่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

5) การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus - Oriented) มีการประสานความแตกต่างในผลประโยชน์ของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นโยบาย และกระบวนการขั้นตอนใด ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

6) ความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม (Equity) ชาย และหญิง ทุกคนต้องมีโอกาสในการปรับปรุงสถานะ หรือรักษาระดับชีวิตความเป็นอยู่ของตน

7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) สถาบัน และกระบวนการต้องสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ตรงต่อความต้องการ และขณะเดียวกันก็ต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8) ภาระรับผิดชอบ (Accountability) ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ไม่ว่าจะอยู่ในภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคมก็ตาม ต้องมีภาระรับผิดชอบต่อสาธารณชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถาบันของตน

9) วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision) ผู้นำ และบรรดาสาธารณชน ต้องมีมุมมองที่เปิดกว้าง และเล็งการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและการพัฒนามนุษย์ (สังคม) รวมถึงมีจิตสำนึกว่าจะอะไรคือ ความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาดังกล่าว ตลอดจนมีความเข้าใจในความสลับซับซ้อนของบริบททางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในแต่ละประเด็นนั้น

สรุปได้ว่า การบริหารงานของภาครัฐในทุก ๆ ด้านโดยชอบธรรม และมีประสิทธิภาพโดยเน้นการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างจริงจัง และต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็งมีความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เป็นหลักพื้นฐานที่สามารถนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติได้จริง มีเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน อย่างแท้จริง

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อปกครองการมีส่วนร่วมของประชาชนการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเป็นหลักการสำคัญยิ่งในการจัดการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการลดบทบาทเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเอง อันเป็นรากฐานของการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย

2.3.1 ความหมายการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง (2547, น. 7) มีความเห็นว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่ทำหน้าที่บริหารงานในแต่ละท้องถิ่น มีผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารอย่างอิสระในเขตพื้นที่ที่กำหนดมีอำนาจในการบริหารการเงินและการคลัง และกำหนดนโยบายของตนเอง รวมทั้งหน้าที่ดำเนินกิจกรรมภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อประโยชน์ของรัฐและของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรดังกล่าวในกรณีประเทศไทย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.), เทศบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล, พัทยา และกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, น. 44 - 45) ได้ให้ความหมาย ของการปกครองท้องถิ่นว่าเป็นการปกครอง ซึ่งการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นหนึ่ง หรือหลายๆ ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการภายในขอบเขตกิจกรรมที่รัฐบาลมอบหมายให้กระทำ ได้การปกครองในลักษณะนี้ ถึงแม้จะเป็นอิสระ แต่ก็มีได้เป็นอิสระโดยสิ้นเชิง จากอำนาจของรัฐ และมีไม่เป็นผู้ดำเนินการดำเนินการทุกประเภทในท้องถิ่นได้โดยสิ้นเชิง นอกจากนี้เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีองค์กร หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่น และเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนร่วมดำเนินการ ไม่ว่าจะในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่นผู้เลือกตัวแทนเข้ามาปกครอง ผู้กำหนดเสนอแนะนโยบายผู้ควบคุม หรือผู้เข้าร่วมในรูปแบบอื่น

ลิขิต ชีรวิน (2556, น. 386) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยการปกครองทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำลงมาจากชาติ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมายและมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจกรรมในท้องถิ่นโดยตนเอง รวมทั้งอำนาจในการเก็บภาษี หรือการใช้แรงงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวนี้ อาจมาจากการเลือกตั้งหรือการแต่งตั้งก็ได้

นกรินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2546 ก, น. 22) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ ซึ่งราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจในการปกครอง และบริหารกิจการงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลางราชการส่วนกลางเป็นเพียง

หน่วยคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย หรืออีกนัยหนึ่ง การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การกระจายอำนาจของราชการส่วนกลาง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น นั้น ๆ ได้ปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นอิสระต่างหากจากการปกครองของราชการส่วนกลาง ที่ให้อำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2546 ข, น. 22) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ ซึ่งราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจในการปกครอง และบริหารกิจการงาน ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลางราชการส่วนกลาง เป็นเพียงหน่วยคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย หรืออีกนัยหนึ่ง การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การกระจายอำนาจของราชการส่วนกลาง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นอิสระต่างหากจากการปกครองของราชการส่วนกลางที่ให้อำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง

วุฒิสาร ตันไชย (2557, น. 42) ให้ทัศนะว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครอง ที่รัฐบาลกลาง หรือส่วนกลาง ได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิ ตามกฎหมาย มีพื้นที่ และประชากรเป็นของตนเองประการสำคัญขององค์กรดังกล่าว จะต้องให้อำนาจอิสระ ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจากส่วนกลางมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ตัดสินใจ การตรวจสอบการทำงาน และร่วมรับบริการ สาธารณะต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปกครองท้องถิ่นจะมีอิสระในการดำเนินงาน แต่ยังคงอยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรหนึ่งที่มีพื้นที่อาณาเขตของตนเองมีประชาชน และมีรายได้ตามหลักเกณฑ์กำหนดโดยมีอำนาจ และมีอิสระในการปกครองตนเองมีการบริหาร การคลังของตน รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทนที่มาจาก การเลือกตั้ง

2.3.2 ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

สถาบันดำรงราชานุภาพ และสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย (2539, น. 16 - 17) ได้สรุปความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

2. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

3. การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ้งทางการเมือง (Political Maturity) กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจการบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกัน ตามวิถีทางการเมืองทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมือง

4. การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิธีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่น มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง และใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอ ก็จะมีผลทำให้เกิดความคึกคัก และมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวข้องกัน และเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง (2550, น. 27) ได้เสนอว่า ลักษณะสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ต้องมีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นองค์กรในชุมชนที่มีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน

2. มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย หรือกฎหมายรับรองสถานะความเป็นท้องถิ่น

3. มีอิสระในการดำเนินกิจกรรม และสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการวินิจฉัย และกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐชุมชนท้องถิ่นจะต้องมี

4. มีการจัดองค์กรเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่น และฝ่ายสภาท้องถิ่น หรือจัดในรูปแบบอื่น

5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยการเลือกตั้งคณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และติดตาม ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ประกอบไปด้วย กลุ่มบุคคล 3 กลุ่มหลัก ที่ทำหน้าที่ตามภารกิจ หรือขอบเขตอำนาจของตนที่ถูกระบุไว้ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (บุญศรี ยีหมะ, 2550, น. 18 - 19)

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติ และแก้ไขกฎหมายของท้องถิ่น นอกจากนั้นยังทำหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบ หรืออนุมัติงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเสนอโดยฝ่ายบริหารก่อนที่ฝ่ายบริหารจะสามารถนำงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ไว้วางไว้ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ฝ่ายนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทั่วไป คือ สภาท้องถิ่น ซึ่งสมาชิกสภาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น โดยทางตรง หรือทางอ้อมมีสถานะเป็นข้าราชการการเมืองมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับกฎหมายที่กำหนดไว้ เช่น ไทย อังกฤษ สมาชิกสภาท้องถิ่นมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี แตกต่างจากฝรั่งเศสที่สมาชิกสภาท้องถิ่นมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 6 ปี แต่หากสมาชิกสภาท้องถิ่น ปฏิบัติงานผิดพลาด บกพร่องต่อหน้าที่ หรือทุจริตประพฤติมิชอบ สร้างความไม่พอใจ แก่ประชาชนในท้องถิ่นที่อาจจะถูกดำเนินการถอดถอนออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระได้

2. ฝ่ายบริหาร คือ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานของท้องถิ่น ในรูปของการกำหนดนโยบายการกำหนดแผนงาน การคิดค้น โครงการการจัดทำงบประมาณ ตลอดจนควบคุมดูแลฝ่ายปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำ หรือข้าราชการท้องถิ่น ให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่ฝ่ายบริหารคิดค้น และนำเสนอให้กับประชาชน ได้รับทราบมาแล้ว โดยเฉพาะหาเสียงเลือกตั้งให้ภารกิจต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ เพื่อการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บุคคล หรือผู้บริหาร เช่น นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล (อบต.) นายกเทศมนตรี คณะบุคคล หรือคณะผู้บริหาร เช่น คณะเทศมนตรี ถือเป็นข้าราชการการเมือง เช่นเดียวกับ สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือฝ่ายนิติบัญญัติ และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง โดยอาจมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชนหรือเลือกตั้งโดยทางอ้อมขึ้นอยู่กับกฎหมายที่ระบุไว้ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

3. ฝ่ายปฏิบัติงาน คือ กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นงานประจำในแต่ละวัน มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหารในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา กลุ่มบุคคลฝ่ายปฏิบัติงานถือเป็นข้าราชการประจำของท้องถิ่น มาจากการสอบคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมสอดคล้องกับตำแหน่งหน้าที่ ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งเหมือนกับ 2 ฝ่ายแรก ที่สำคัญ ก็คือ

ฝ่ายปฏิบัติงาน ควรเป็นคนที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ หรือแนวคิดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นว่า “คนในท้องถิ่นย่อมเข้าใจท้องถิ่นดีกว่าคนภายนอก”

ประธาน สุวรรณมงคล (2555, น. 4 - 5) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอำนาจของกฎหมายการเป็นนิติบุคคล จึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมาย สำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และสามารถก่อกำหนดฐานะทางกฎหมาย เช่น ทำสัญญา การก่อหนี้ เป็นต้น
2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ จะมีการดำเนินกิจการตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นกาลเฉพาะให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการระบุหน้าที่ไว้โดยชัดเจน หรืออาจเป็นการระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถริเริ่มทำกิจการใด ๆ ที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเทศ
3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น จะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหาร หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น อาจมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชน หรืออาจมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกผู้บริหาร หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น ก็ได้ตามที่กฎหมายกำหนด
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องที่สำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรง และโดยอ้อม เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การริเริ่มกฎหมาย การถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ประพฤติไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไป การให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร หรือคณะผู้บริหาร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นในท้องถิ่นใดที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มแข็งจะทำให้การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากขึ้น และมีความโปร่งใสในการทำงาน ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างเข้มแข็ง
5. มีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ สาระสำคัญประการหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น คือ ต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินงานในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดความเป็นอิสระในการบริหารงานในที่นี้ หมายถึง อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการ

ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย โดยที่รัฐบาลกลางควรมีหน้าที่เพียงสนับสนุน ส่งเสริม และกำกับดูแล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มากกว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิด

6. มีอำนาจในการจัดหารายได้ และใช้จ่ายรายได้อย่างอิสระตามสมควร การปกครองท้องถิ่น ที่จะบังเกิดผลดีต่อท้องถิ่น โดยส่วนรวมต้องมีอำนาจในการจัดหารายได้ภายในท้องถิ่นของตนอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน กล่าวคือ มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บเองได้นอกเหนือจากรายได้ของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

7. มีการกำกับดูแล จากรัฐการปกครองท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐ และจัดตั้งโดยรัฐมีกฎหมายรองรับ มิใช่องค์กรที่เป็นอิสระเด็ดขาดจากรัฐ ดังนั้นการกำกับดูแลจึงเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จำเป็นเพื่อให้การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและประเทศชาติ โดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้การกำกับดูแลของรัฐ ต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและต้องไม่ขัดกับความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

รศ.ศุภคนธ์ รัตนเสริมพงศ์ (2548, น. 46) ได้กล่าวถึง ลักษณะการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองของชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ หรือประเทศ ชุมชน หรือ (Community) หมายถึง ผู้คนที่อยู่ร่วมกัน ตั้งบ้านเรือนเป็นหลักแหล่งอยู่ในพื้นที่เดียวกันใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยทั่วไปสมาชิกของชุมชน มักมีความเกี่ยวพันกันทางใดทางหนึ่งหรือหลาย ๆ ทาง เช่น มีเชื้อสายเผ่าพันธุ์เดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน มีวัฒนธรรม ประเพณีเดียวกัน มีประวัติศาสตร์ร่วมกัน หรืออพยพย้ายถิ่นฐานมาด้วยกัน สมาชิกของชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่ง มักมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกพ้องเดียวกัน และมีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกัน

2. ชุมชนท้องถิ่น จะต้องมีอัตตาณัติ (Autonomy) หรืออำนาจอิสระในการปกครองตนเอง เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้อย่างเป็นอิสระตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นชุมชนท้องถิ่น จำเป็นที่จะต้องมีอัตตาณัติ หรืออำนาจอิสระ อย่างเพียงพอในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง ชุมชนท้องถิ่นสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างเป็นอิสระในกิจการที่อยู่ในอำนาจของท้องถิ่น เช่น เมื่อรัฐบาลกระจายอำนาจในการดูแลรักษาความสะอาดให้ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น ก็จะมีอำนาจอิสระที่จะดำเนินการดูแลรักษาความสะอาดด้วยวิธีการที่ท้องถิ่นเห็นว่าเหมาะสม ท้องถิ่นจะจ้างพนักงานก็คน จะซื้อรถเก็บขยะคันเล็กหรือคันใหญ่ จะทำสีถังขยะเป็นสีอะไรก็แล้วแต่ชุมชนท้องถิ่นนั้น จะเห็นสมควรไม่จำเป็นจะต้องขอความเห็นชอบขออนุญาต หรือขออนุมัติจากรัฐบาล หรือตัวแทนของรัฐบาล

3. ชุมชนท้องถิ่น จะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ในการปกครองตนเอง สิทธิของชุมชนท้องถิ่นจะต้องได้รับการยอมรับอย่างถูกต้องตามกฎหมาย รัฐบาลจะต้องรับรองสิทธิของท้องถิ่น โดยกฎหมายตลอดจนคุ้มครองสิทธิอันถูกต้องชอบธรรมของท้องถิ่น โดยทั่วไป การกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง จะต้องกระทำโดยตราเป็นกฎหมายระดับชาติ หรือระดับรัฐ ซึ่งบัญญัติเงื่อนไขหลักเกณฑ์ว่าชุมชนท้องถิ่นลักษณะใด จึงจะได้รับการกระจายอำนาจ และสามารถจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ตัวอย่าง เช่น พระราชบัญญัติเทศบาล ได้กำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของชุมชนท้องถิ่นที่จะสามารถจัดตั้งเทศบาล ก็สามารถขอจัดตั้งเป็นเทศบาล ตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดในที่สุด เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาล ชุมชนเทศบาลซึ่งเป็นองค์กรชุมชนนั้น ก็จะมีสิทธิอำนาจอย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติเทศบาล นอกจากนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีสิทธิตามกฎหมายในการใช้อำนาจดำเนินกิจการของท้องถิ่นตามที่กฎหมายได้รับรองไว้ ทั้งนี้แล้วแต่ว่ากฎหมายจะบัญญัติไว้อย่างไร ซึ่งโดยปกติกฎหมายมักจะกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจที่สำคัญ ซึ่งผลต่อการปฏิบัติงานของท้องถิ่น ได้แก่

3.1 อำนาจในการบัญญัติกฎหมายของท้องถิ่นในการปฏิบัติงานของท้องถิ่น จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมียอำนาจในการออกกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับต่าง ๆ ใช้บังคับในเขตท้องถิ่นนั้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังจะเห็นได้จากกรณีกทมมหานคร กำหนดโทษปรับ 2,000 บาท สำหรับการทิ้งขยะลงพื้น เพื่อรักษาความสะอาดในพื้นที่

3.2 อำนาจในการกำหนดงบประมาณของท้องถิ่น โดยปกติการกำหนดงบประมาณจะจัดทำในรูปแบบของกฎหมาย เช่น ในระดับชาติจะจัดทำเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในระดับท้องถิ่น ก็เช่นเดียวกัน จัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณ เทศบัญญัติ งบประมาณ หรือข้อบังคับงบประมาณ แล้วแต่กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้งบประมาณของท้องถิ่น สอดคล้องกับความประสงค์ของประชาชนในท้องถิ่น และเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง

4. ชุมชนท้องถิ่น จะต้องมียองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (Necessary Organizations) เมื่อประชาชนในท้องถิ่นได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ประชาชนจะมีอำนาจปกครองตนเอง ทั้งนี้แล้วแต่ว่าจะได้รับการกระจายอำนาจในเรื่องใดบ้าง สมมติว่าชุมชนหนึ่งได้รับการกระจายอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อย การรักษาความสะอาด การสาธารณสุข การจัดการศึกษา และการขนส่งมวลชน อำนาจในการตัดสินใจ และดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการยากที่ประชาชนจะเป็นผู้ใช้อำนาจเหล่านี้ด้วยตนเอง ดังนั้น จึงต้องตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชนการจัดตั้งองค์กรขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ใช้อำนาจ ซึ่งรัฐบาล

ได้กระจายให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น โดยทั่วไปมีความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งองค์กร เพื่อทำหน้าที่ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

4.1 หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ได้แก่ หน้าที่ในการออกกฎหมาย การอนุมัติงบประมาณ และการควบคุมการบริหารท้องถิ่น โดยปกติองค์กรที่ทำหน้าที่นี้ คือ สภาท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น สามารถแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันของประชาชนในท้องถิ่น สะท้อนปัญหา และความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

4.2 หน้าที่บริหาร ได้แก่ หน้าที่ในการกำหนดแผน และโครงการ จัดทำงบประมาณ และดำเนินกิจการท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ผู้ที่ทำหน้าที่นี้อาจเป็นผู้บริหารคนเดียว หรือคณะผู้บริหารคนเดียว หรือคณะผู้บริหาร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น หรือมาจากการแต่งตั้งของสภาท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน

5. ประชาชนในท้องถิ่น จะต้องมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของท้องถิ่นอย่างกว้างขวางตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองตนเองในท้องถิ่น ทั้งทางตรง และทางอ้อมนั้น จะทำให้การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชนในท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่น และเพื่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้การบริหารงานของท้องถิ่นสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชน และอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงกลไกในการปกครองแบบประชาธิปไตย เห็นความสำคัญของสิทธิ และเสรีภาพทางการเมืองของตนเอง และสนับสนุนให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

2.3.3 องค์กรบริหารส่วนตำบล

องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546) ซึ่งได้บัญญัติให้ยกฐานะเป็นสภาตำบลที่มีรายได้ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท โดยไม่รวมเงินอุดหนุนเป็นองค์กรบริหารส่วนตำบล โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดตั้ง องค์กรบริหารส่วนตำบล ก็เพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับรองการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และพัฒนาไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่จะยกฐานะเป็นองค์กรบริหารส่วนตำบล ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลส่วน

ใหญ่มีรายได้น้อย จึงมีบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเงื่อนไข ดังนี้

2.3.3.1 องค์การบริหารส่วนตำบล อาจรวมกับหน่วยการบริหารส่วนตำบล ที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

2.3.3.2 องค์การบริหารส่วนตำบล อาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกัน ได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

2.3.3.3 องค์การบริหารส่วนตำบลใด มีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึง 2,000 คน เป็นเหตุให้ไม่สามารถบริหารงานพื้นที่นั้น ให้มีประสิทธิภาพได้ ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศ ยุบองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว โดยให้รวมพื้นที่เข้าองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีเขตติดต่อกัน ภายในเขตอำเภอเดียวกัน หรือให้รวมพื้นที่เข้ากับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกัน ภายในเขตอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

2.3.4 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งโครงสร้างองค์การออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภาอบต.) เป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งประชาชนโดยตรง ในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่บ้านละ 2 คน ในกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 3 คน เขตเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ เขตหมู่บ้าน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ของทางราชการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) เป็นองค์กรฝ่ายบริหาร เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทำหน้าที่บริหาร กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจแต่งตั้งผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มอบหมาย

ได้ไม่เกิน 2 คน การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
กระทำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

2.3.4.1 องค์ประกอบของ อบต. ตามกฎหมาย มีดังนี้

1) สภา อบต. เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของ อบต. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบัญญัติ
พิจารณาความเห็นชอบกิจการสำคัญของ อบต. โดยใช้มติของที่ประชุมสภา อบต. เป็นหัวหน้าอำนาจ
หน้าที่ของสภา อบต. มีดังนี้

1.1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา อบต. เพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร
กิจการของ อบต.

1.2) พิจารณา และให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ งบประมาณ รายจ่าย
ประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของ อบต.

1.3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายก อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย
นโยบาย แผนพัฒนา อบต. ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการสภา อบต. ประกอบด้วย

2) สมาชิกสภา อบต. (จำนวนตามโครงสร้าง อบต.) มีหน้าที่ ดังนี้

2.1) เข้าร่วมประชุมสภา อบต. อภิปรายแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม
สภาอบต. และลงมติในประเด็นต่าง ๆ

2.2) ปฏิบัติตามหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของสภา อบต.

2.3) เสนอร่างข้อบัญญัติ อบต.

2.4) ตั้งกระทู้ถามนายก อบต. หรือรองนายก อบต. อันเกี่ยวกับในหน้าที่

2.5) เสนอข้อบัญญัติขอเปิดอภิปรายทั่วไป นายก อบต. โดยไม่มีการลงมติ
ด้วยจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภา อบต. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

2.6) ขอเปิดประชุมวิสามัญด้วยจำนวน ไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
สมาชิกสภา อบต. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

2.7) หน้าที่อื่น ๆ ตามกฎหมายกำหนด หรือในฐานะผู้แทนประชาชน
ในหมู่บ้าน และของ อบต. นั้น

3) ประธานสภา อบต. 1 คน : เลือกจากสมาชิกสภา อบต. ให้นายอำเภอ
แต่งตั้งตามมติของสภา อบต. ดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภา อบต. หรือมีการยุบสภา อบต.
ประธานสภา อบต. มีหน้าที่ดำเนินการประชุม และดำเนินกิจการอื่นให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุม
ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 3.1) ดำเนินกิจการของสภา อบต. ตามที่กฎหมายกำหนด
- 3.2) เป็นประธานของที่ประชุมสภา อบต. เว้นแต่ในกรณีที่เข้ากล่าวอภิปรายสนับสนุน หรือคัดค้านญัตติในที่ประชุมสภา อบต.
- 3.3) บังคับบัญชาการทำงานในสภา อบต.
- 3.4) รักษาความสงบเรียบร้อยในสภา อบต.
- 3.5) เป็นผู้แทนสภา อบต. ในกิจการภายนอก
- 3.6) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มิใช่กฎหมายกำหนดไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น
- 4) รองประธานสภา อบต. 1 คน : เลือกจากสมาชิกสภา อบต. ให้นายอำเภอแต่งตั้งตามมติของสภา อบต. ดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภา อบต. หรือมีการยุบสภา อบต. เช่นเดียวกับประธานสภา อบต. รองประธานสภา อบต. มีหน้าที่ช่วยประธานสภา อบต. ปฏิบัติการตามหน้าที่และกระทำการตามที่ประธานสภา อบต. มอบหมาย : ในกรณีที่ไม่มีประธานสภา อบต. หรือประธานสภา อบต. ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้รองประธานสภา อบต. ปฏิบัติหน้าที่แทน
- 5) เลขานุการสภา อบต. 1 คน : ซึ่งสภา อบต. เลือกจากปลัด อบต. หรือสมาชิกสภา อบต. เลขานุการสภา อบต. มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ และจัดการประชุม และงานอื่นใดตามที่ประธานสภา อบต. มอบหมาย และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้เลขานุการสภา อบต. มีหน้าที่ดังต่อไปนี้
- 5.1) แจ้งนัดประชุมสภา อบต. ตามคำสั่งของประธานสภา อบต.
- 5.2) ชี้แจงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือหนังสือสั่งการ หรือแนวทางปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการของ อบต. ต่อที่ประชุมสภา อบต.
- 5.3) ช่วยเหลือประธานสภา อบต. จัดทำระเบียบวาระการประชุมสภา อบต.
- 5.4) เชิญประธานสภา อบต. ชำครวปฏิบัติหน้าที่
- 5.5) จัดทำรายงานการประชุมสภา อบต.
- 5.6) เก็บรักษาข้อมูลข่าวสาร หรือเอกสารของสภา อบต. แต่จะเปิดเผยได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภา อบต.
- 5.7) ช่วยเหลือประธานสภา อบต. ในการควบคุมการนับคะแนนเสียง
- 5.8) ช่วยเหลือประธานสภา อบต. ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสภา อบต.

5.9) หน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น หรือกระทำกิจการอื่นตามที่ประธานสภา อบต. มอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ของสภา อบต.

6) การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสภา อบต. จะเกิดจากการประชุมสภาอบต. และมติของที่ประชุมสภา อบต. ซึ่งในปีหนึ่งจะมีการประชุม ดังนี้

6.1) สมัยประชุมสามัญสภา อบต. : ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัย หรือหลายสมัยแล้วแต่สภา อบต. จะกำหนด แต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย ๆ ละไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ โดยต้องมีกำหนดให้มีการประชุมในเดือนกุมภาพันธ์สมัยหนึ่ง และในเดือนสิงหาคมสมัยหนึ่ง

6.2) สมัยประชุมวิสามัญสภา อบต. : นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้วเมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ของ อบต. ประธานสภา อบต. นายก อบต. หรือสมาชิกสภา อบต. มีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก อบต. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ สามารถทำคำขอร้องยื่นต่อนายอำเภอขอให้เปิดประชุมวิสามัญ ถ้าเห็นสมควรให้นายอำเภอ เรียกประชุมวิสามัญ ได้สมัยประชุมวิสามัญให้กำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

7) นายก อบต. คือ หัวหน้าผู้บริหาร อบต. เป็นผู้ควบคุม และรับผิดชอบการบริหารราชการของ อบต. ตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างของ อบต.

7.1) การเลือกตั้ง และการดำรงตำแหน่งของนายก อบต. มีนายก อบต. 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น : ดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้

7.2) ผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของนายก อบต. มีดังนี้

7.2.1) รองนายก อบต. : นายก อบต. สามารถแต่งตั้งรองนายก อบต. ซึ่งมีใช้สมาชิกสภา อบต. ได้ไม่เกิน 2 คน

7.2.2) เลขานุการนายก อบต. : นายก อบต. สามารถแต่งตั้งเลขานุการนายก อบต. จากผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภา อบต. หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ 1 คน อำนาจหน้าที่ของนายก อบต. ก่อนเข้ารับหน้าที่ นายก ต้องแถลงนโยบายต่อสภา อบต. โดยไม่มีการลงมติหากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภา อบต. ทุกคน และจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภา อบต. เป็นประจำปีมีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 59 แห่ง พ.ร.บ. สภาตำบลและ อบต. พ.ศ. 2537 ดังนี้

7.2.2.1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และ
 รับผิดชอบในการบริหารงานของ อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนา อบต. ข้อบัญญัติ
 ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

7.2.2.2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของ อบต.

7.2.2.3) แต่งตั้ง และถอดถอนรองนายก อบต. และเลขานุการ
 นายก อบต.

7.2.2.4) วางระเบียบเพื่อให้งานของ อบต. เป็นไปด้วย
 ความเรียบร้อย

7.2.2.5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ อบต.

7.2.2.6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ
 นี้ และกฎหมายอื่น

7.2.2.7) ควบคุม และรับผิดชอบในการบริหารราชการของ
 อบต. ตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างของ อบต.

7.2.2.8) นายก อบต รองนายก อบต. หรือผู้ซึ่งนายก อบต.
 มอบหมายมีสิทธิเข้าประชุมสภา อบต. และมีสิทธิเข้าประชุมสภา อบต. และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง
 ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตน ต่อที่ประชุมแต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

7.2.2.9) กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธาน และรอง
 ประธานสภา อบต. หรือสภา อบต. ถูกยุบ เพราะไม่สามารถจัดให้มีการประชุมสภา อบต. ครั้งแรก
 ได้ภายใน 15 วัน นับแต่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. หรือมีการประชุมแต่ไม่สามารถ
 เลือกประธานสภา อบต. ได้หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งปล่อยให้ล่าช้าไปจนกระทบต่อ
 ประโยชน์สำคัญของราชการ หรือราษฎร นายก อบต. จะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้
 แต่เมื่อได้เลือกประธานสภา อบต. แล้วให้เรียกประชุมสภา อบต. เพื่อให้นายก อบต. แถลงนโยบาย
 โดยไม่มีการลงมติภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มีการเลือกตั้งประธานสภา อบต.

7.2.2.10) กรณีนายก อบต. ปฏิบัติการที่อาจเสียหายแก่
 อบต. หรือเสียหายแก่ราชการ และนายอำเภอได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตามในกรณีฉุกเฉิน
 หรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอช้าไม่ได้ นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายก
 อบต. ไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วรีบรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 15 วันเพื่อวินิจฉัยตามที่
 เห็นสมควรโดยเร็ว การกระทำของนายก อบต. ที่ฝ่าฝืนคำสั่งนายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าว
 ไม่มีผลผูกพันกับ อบต.

7.2.2.11) เป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติ อบต. ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ อบต.

8) องค์ประกอบของ อบต. ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

8.1) สภา อบต. : ฝ่ายนิติบัญญัติ

8.2) นายก อบต. : ฝ่ายบริหาร

8.3) พนักงานส่วนตำบล : ฝ่ายราชการประจำ

8.4) ประชาชนในเขต อบต. เป็นศูนย์กลางการพัฒนา และมีส่วนร่วม

ดำเนินการ

8.5) ฝ่ายกำกับดูแล อบต. : นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้ง 5 ฝ่าย ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตามกรอบอำนาจหน้าที่อย่างมีสมดุล อบต. จึงจะพัฒนาอย่างยั่งยืน และเข้มแข็ง

2.3.6 การบริหารงานบุคคลของ อบต.

นายก อบต. เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างของ อบต. ปลัด อบต. เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างของ อบต. รองจากนายก อบต. และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของ อบต. ให้เป็นไปตามนโยบาย หรือตามที่นายก อบต. มอบหมายการบริหารงานบุคคลของ อบต. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) ได้กำหนดสาระสำคัญเพื่อออกกฎหมาย ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

2.3.6.1 การแต่งตั้ง และการให้พนักงาน และลูกจ้างของ อบต. พ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลก่อน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

2.3.6.2 คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จะต้องประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนของ อบต. และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน

2.3.6.3 การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษพนักงาน และลูกจ้างของ อบต. ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติการบริหารงานของ อบต. มีขั้นตอน ดังนี้

1) การจัดทำแผนพัฒนา อบต. : แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนา 3 ปี ของ อบต.

2) การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเพิ่มเติม : โดยใช้แผนพัฒนา 3 ปี ของ อบต. เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่าย

3) การจัดเก็บรายได้ และภาษีของ อบต. และการจัดหาแหล่งงบประมาณอื่น เพื่อให้มีการปฏิบัติตามข้อบัญญัติงบประมาณ และแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา 3 ปี

4) การดำเนินการบริหารโครงการพัฒนา : ได้แก่ การจัดซื้อ / จัดจ้างเอกชน หรือหน่วยงานราชการให้บริหารงานตามโครงการ หรือ อบต. ดำเนินการเอง : การเบิกจ่ายเงิน งบประมาณ

5) การตรวจสอบติดตาม และประเมินผลโครงการ

6) การรายงานผลการบริหารงานอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม บทบัญญัติของกฎหมาย ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

6.1) หน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องกระทำ

6.2) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก

6.3) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ

รวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

6.4) ป้องกัน และระงับโรคติดต่อ

6.5) ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

6.6) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6.7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

6.8) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.9) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

6.10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณ

หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

2.3.6.4 หน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล อาจพิจารณาจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1) ให้มีน้ำ เพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร

2) ให้มี และบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3) ให้มี และบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

4) ให้มี และบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และ

สวนสาธารณะ

5) ให้มี และส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์

- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุง และส่งเสริม การประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การคุ้มครอง ดูแล รักษาทรัพย์สิน อันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 12) การท่องเที่ยว
- 13) การผังเมือง

2.3.6.5 ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญ ดังนี้

- 1) เป็นองค์กรตามกฎหมายที่ทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และชุมชนตามนโยบายกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น
- 2) เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนฐานราก มีความอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา อำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว
- 3) เป็นองค์กรที่มีผู้แทนประชาชนเข้าไปบริหารงานทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สมาชิกสภา อบต. และฝ่ายบริหาร คือ นายก อบต. ด้วยการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตำบล หมู่บ้านตรงกับความต้องการอันแท้จริงของประชาชน
- 4) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในทางปฏิบัติแก่ประชาชนในขอบเขตที่ไม่กว้างขวางมากนัก ทำให้ประชาชนมองเห็นภาพรวมอย่างชัดเจน และมีส่วนร่วมได้ไม่ยาก
- 5) เป็นการสร้างผู้นำทางการเมือง ที่จะเข้าสู่เวทีการเมืองในระดับต่าง ๆ รวมทั้งในระดับชาติ ต่อไป
- 6) เป็นการส่งเสริมการใช้สิทธิ และหน้าที่ของพลเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย

2.3.6.6 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลพระราชบัญญัติสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546) บัญญัติเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังต่อไปนี้

- 1) ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ และล้อเลื่อน ภาษีธุรกิจเฉพาะ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการขายสุรา ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

ในการเล่นพนัน อากรั้งนกอีแอ่น ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล อากรประทานบัตร ใบอนุญาต และอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ค่าภาคหลวง และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ค่าธรรมเนียม และจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ค่าภาคหลวง ปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติภาษีมูลค่าเพิ่ม และค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด

2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

3) รายได้จากทรัพย์สิน และรายได้อื่น ๆ ได้แก่ รายได้จากทรัพย์สินของ องค์การบริหารส่วนตำบล รายได้จากสาธารณูปโภค ขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้จากกิจการ เกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เงิน และทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้รายได้อื่นตามที่ รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้ และรายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นองค์การบริหาร ส่วนตำบล

4) เงินกู้ โดยมีหลักเกณฑ์ ได้แก่ กู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือ นิติบุคคล การกู้ตามข้อ (4.1) กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการกู้ ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

5) การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล กระทำใน 2 ลักษณะ คือ การกำกับดูแลการกระทำขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การกำกับดูแล โดยองค์การภายใน องค์การบริหารส่วนตำบล และการกำกับดูแลโดยองค์การภายในองค์การบริหาร ส่วนตำบล และการกำกับดูแลโดยองค์การภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล การกำกับดูแลภายใน องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกำกับดูแล องค์การบริหารส่วนตำบลโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

5.1) การกำกับดูแลก่อนกระทำการใช้มาตราต่าง ๆ ได้แก่ การอนุญาต การกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องขอ อนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก่อน การให้ความเห็นชอบ ก่อนนำแผนพัฒนาตำบล ไปใช้ ก่อนนำร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ไปใช้เป็นข้อบังคับ ต้องขอความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การกำกับดูแลขณะทำการ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจควบคุม กำกับ ดูแล การบริหารกิจการขององค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

5.2) การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การอนุมัติ โดยนายอำเภอ ตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หรือคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ของร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งจัดทำในรูปของแผนงานหรือโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล หากเห็นว่าถูกต้องก็อนุมัติ แล้วส่งคืนให้นายกองการบริหารส่วนตำบลลงชื่อ และประกาศใช้เป็นข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป แต่ถ้านายอำเภอเห็นสมควรให้แก้ไข ประการใด สภากองการบริหารส่วนตำบล ต้องพิจารณาทบทวนภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่าง ข้อบังคับ งบประมาณรายจ่ายนั้น การอนุญาต ได้แก่ การอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการประชุมสมัย วิสามัญออกไปอีก หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลออกไปอีก ตามที่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองการบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล จำนวนไม่ต่ำกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ได้ยื่นคำร้องต่อนายอำเภอ การให้ความเห็นชอบเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในการตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย ของร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติ ยืนยันตามร่างเดิม และเสนอต่อนายอำเภออีกครั้งหนึ่ง ซึ่งนายอำเภอ จะต้องส่งร่างข้อบังคับนั้น ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 15 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีมติยืนยัน ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่เห็นชอบ ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายนั้น เป็น อันตกไป ถ้าเห็นชอบนายอำเภอจะเป็นผู้ลงนามอนุมัติ นายกองการบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ลงชื่อ และประกาศใช้เป็นข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายต่อไป นอกจากนั้น ยังให้นายอำเภอมีอำนาจเรียก สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองการบริหารส่วนตำบลรองนายกองการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล มาชี้แจง หรือสอบสวน ตลอดจน เรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบ ซึ่งช่วยให้ นายอำเภอสามารถ ใช้มาตรการกำกับดูแลอื่น ๆ เป็นไปโดยถูกต้อง

สรุปองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง รูปแบบราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีองค์กรหนึ่งมีพื้นที่และมีอิสระในการปกครองตนเอง โดยประชาชนสามารถเลือกตัวแทนเข้ามากำหนด นโยบายเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองร่วมกันกับข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการ ของประชาชนในพื้นที่

2.5 บริบททั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย

องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย เป็นเขตการปกครองของอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตั้งอยู่ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอกมลาไสย ห่างจากอำเภอกมลาไสยประมาณ 4 กิโลเมตร สภาพพื้นที่ โดยทั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีเขตติดต่อพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนศิลาแลง อำเภอฆ้องชัย เทศบาลตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหลักเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูมิจังหวัดกาฬสินธุ์

2.5.1 พื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีพื้นที่โดยประมาณ 31 ตารางกิโลเมตร 19,375 ไร่

ตารางที่ 2.1

ชื่อหมู่บ้าน และจำนวนประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากรทั้งหมด	จำนวนประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
2	ข้าวหลาม	569	474
3	สงยาง	849	692
6	คอนยาง	193	150
8	สะอาดไชยศรี	393	314
9	คอนยูง หมู่ 9	507	405
10	โปโล หมู่ 10	406	327
13	โปโล หมู่ 13	670	526
16	ข้าวหลาม	621	500
17	คอนยูง หมู่ 17	553	433
18	น้อยพัฒนา	249	193
	รวม	5,010	4,014

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก ชื่อหมู่บ้าน และจำนวนประชากร, โดย สำนักงานทะเบียนอำเภอกมลาไสย. 2560, กาฬสินธุ์ : สำนักงานทะเบียนอำเภอกมลาไสย.

2.5.2 สภาพภูมิประเทศ

องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการทำการเกษตรพื้นที่ทำการเกษตรเกือบทั้งหมดอยู่ในเขตชลประทานเขื่อนลำปาว และโครงการสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าจากลำน้ำปาว องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มี 3 ฤดูกาล คือ

2.5.2.1 ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม - เดือน พฤษภาคม อากาศค่อนข้างร้อน

2.5.2.2 ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน - เดือนตุลาคม มีฝนตกชุกเป็นบางช่วง

2.5.2.3 ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวมาก

2.5.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

2.5.3.1 อาชีพ

1) อาชีพหลัก ได้แก่การทำนา จำนวน 850 ครัวเรือน

2) อาชีพรองได้แก่ อาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป ทอผ้า แปรรูปผลิตภัณฑ์ เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ จำนวน 600 ครัวเรือน

2.5.3.2 กลุ่มอาชีพ

1) กลุ่มอาชีพในพื้นที่ ได้แก่

1.1) กลุ่มทำตะกร้าพลาสติก บ้านข้าวหลาม หมู่ที่ 2

1.2) กลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ บ้านดอนยาง หมู่ที่ 9

1.3) กลุ่มเย็บผ้าด้วยมือ บ้านข้าวหลาม หมู่ที่ 16

1.4) กลุ่มแปดัญวน บ้านดอนยาง หมู่ที่ 6

1.5) กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้จัน บ้านสะอาดชัยศรี หมู่ที่ 8

1.6) กลุ่มทำกระเป่า บ้านโปโล หมู่ที่ 10

1.7) กลุ่มถักเชือกไนลอน บ้านข้าวหลาม หมู่ที่ 2, 16

1.8) กลุ่มทอเสื่ออก บ้านข้าวหลาม หมู่ที่ 2 และ 16 บ้านดอนยาง หมู่ที่ 3,

บ้านสะอาดชัยศรี หมู่ที่ 8 และ บ้านดอนยาง หมู่ที่ 9 และ 17

2.5.3.3 หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย

1) บั๊มน้ำมันขนาดเล็ก 2 แห่ง

2) โรงงานอุตสาหกรรม 2 แห่ง

3) โรงสี 13 แห่ง

4) อุตสาหกรรมในครัวเรือน 2 แห่ง

2.5.4 สภาพทางสังคม

2.5.4.1 สภาพทางการศึกษา

- 1) โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง ซึ่งเป็นของรัฐบาล ดังนี้
 - 1.1) โรงเรียนบ้านข้าวหลามชัยศรีคอนยางวิทยา ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 16
 - 1.2) โรงเรียนบ้านสงเปลือยสงยางวิทยาคาร ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 3
 - 1.3) โรงเรียนคอนยูงราษฎร์ประดิษฐ์วิทยาคาร ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 9
 - 1.4) โรงเรียนโปโลเล้าสามัคคีวิทยา ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 13
 - 1.5) โรงเรียนของเอกชนจัดการ 1 แห่ง (โรงเรียนอนุบาลบ้านเย็นศึกษา)
 - 1.6) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 10 แห่ง
 - 1.7) ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง (ศูนย์สาขากมลาไสย)
 - 1.8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต. กมลาไสย จำนวน 5 ศูนย์

2.5.4.2 สถาบัน และองค์การทางศาสนา

- 1) วัด 5 แห่ง
- 2) สำนักสงฆ์ 5 แห่ง

2.5.4.3 การสาธารณสุข

- 1) โรงพยาบาลของรัฐขนาด 50 เตียง 1 แห่ง
- 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 1 แห่ง (หมู่ที่ 16 บ้านข้าวหลาม)
- 3) ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน 10 แห่ง
- 4) อัตรารามี และการใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

2.5.4.4 ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

- 1) สายตรวจตำบล 1 ชุด
- 2) จนท.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 1 คน
- 3) ผช.จนท.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 1 คน
- 4) อปพร. 110 คน

2.5.4.5 การบริการขั้นพื้นฐาน

- 1) สถานที่ราชการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย
 - 1.1) ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 16
 - 1.2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลกมลาไสย ตั้งอยู่ในเขต

2.5.4.6 การคมนาคม

- 1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2367 มหาสารคาม - กมลาไสย ผ่านหมู่ที่ 8, 16 และ 18
- 2) ทางหลวงชนบท (ลาดยาง) ภายในหมู่บ้าน และระหว่างหมู่บ้าน 4 สาย
- 3) ทางหลวงชนบททลฐกรังภายในหมู่บ้าน และระหว่างหมู่บ้าน 20 สาย
- 4) ถนนดินระหว่างหมู่บ้าน 16 สาย
- 5) ถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้านอีก จำนวน 11 กิโลเมตร

2.5.4.7 แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ

- 1) ลำน้ำ 1 สาย (ลำน้ำปาว)
- 2) ลำห้วย 3 แห่ง (ห้วยสามขา ห้วยยาง ห้วยกุดโดน)
- 3) บึง หนอง อื่น ๆ 8 แห่ง ได้แก่
 - 3.1) หนองเรือ บ้านข้าวหลาม หมู่ที่ 16
 - 3.2) หนองเบ็น บ้านดอนยาง หมู่ที่ 6
 - 3.3) หนองดอนกลาง บ้านโปโล หมู่ที่ 10
 - 3.4) หนองกุดแไข่ บ้านข้าวหลาม หมู่ที่ 16
 - 3.5) หนองสู บ้านดอนยุง หมู่ที่ 17
 - 3.6) หนองลิ้ม บ้านสงยาง หมู่ที่ 3
 - 3.7) หนองแก บ้านสงยาง หมู่ที่ 3
 - 3.8) หนองสองห้อง บ้านฟากปาว หมู่ที่ 14

2.5.4.8 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- 1) ฝาย 3 แห่ง
- 2) บ่อน้ำตื้น 480 แห่ง

2.5.4.9 การประปา

องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีระบบประปาหมู่บ้าน / ประปาส่วนภูมิภาค

ทุกหมู่บ้าน ทัวถึงทุกครัวเรือนประชากรมีน้ำประปาใช้ 1,356 ครัวเรือน

2.5.4.10 การจัดสวัสดิการสังคม

- 1) จำนวนผู้สูงอายุ ที่รับเบี้ยยังชีพ ประจำปีงบประมาณ 2557 จำนวน 660 คน
- 2) จำนวนคนพิการที่ได้รับการสงเคราะห์ประจำปีงบประมาณ 2557 จำนวน 111 คน

3) จำนวนผู้ป่วยเอดส์ที่รับการสงเคราะห์ ประจำปีงบประมาณ 2557

จำนวน 5 คน

2.5.5 ข้อมูลด้านศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 2.5.5.1 บุคลากร จำนวน 44 คน
- 2.5.5.2 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (นักบริหารงาน ระดับต้น) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.3 หัวหน้าสำนักปลัด (นักบริหารงานทั่วไป ระดับต้น) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.4 นักวิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 1 คน
- 2.5.5.5 นักวิชาการเกษตร จำนวน 1 คน
- 2.5.5.6 นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน
- 2.5.5.7 นักวิชาการสุขาภิบาล จำนวน 1 คน
- 2.5.5.8 นักพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน
- 2.5.5.9 เจ้าพนักงานธุรการ จำนวน 1 คน
- 2.5.5.10 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป จำนวน 1 คน
- 2.5.5.11 นักทรัพยากรบุคคล จำนวน 1 คน
- 2.5.5.12 ลูกจ้างประจำ (พนักงานสูบน้ำ) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.13 พนักงานจ้างตามภารกิจ (ผช.จพง.ธุรการ) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.14 พนักงานจ้างตามภารกิจ (ผช.จพง.ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.15 พนักงานจ้างตามภารกิจ (พนักงานขับรถยนต์) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.16 พนักงานจ้างตามภารกิจ (ผช.ผู้ดูแลเด็กอนุบาล และปฐมวัย) จำนวน 14 คน
- 2.5.5.17 พนักงานจ้างทั่วไป(นักการภารโรง) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.18 พนักงานจ้างทั่วไป(คนงานประจำเครื่องสูบน้ำ) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.19 พนักงานจ้างตามภารกิจ(ผช.นักวิชาการศึกษา) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.20 พนักงานจ้างตามภารกิจ (ผช.เจ้าพนักงานศูนย์เยาวชน) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.21 หัวหน้าส่วนการคลัง (นักบริหารงานคลัง ระดับต้น) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.22 นักวิชาการเงิน และบัญชี จำนวน 1 คน
- 2.5.5.23 นักวิชาการจัดเก็บรายได้ จำนวน 1 คน
- 2.5.5.24 นักวิชาการพัสดุ จำนวน 1 คน
- 2.5.5.25 เจ้าพนักงานธุรการ จำนวน 1 คน
- 2.5.5.26 พนักงานงานจ้างตามภารกิจ (ผช.จพง.จัดเก็บรายได้) จำนวน 1 คน

1 คน

- 2.5.5.27 พนักงานงานจ้างตามภารกิจ (ผช.จพง.การเงิน และบัญชี) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.28 ผู้อำนวยการกองช่าง (นักบริหารงานช่าง ระดับต้น) จำนวน 1 คน
- 2.5.5.29 นายช่างโยธา จำนวน 1 คน
- 2.5.5.30 เจ้าพนักงานธุรการ จำนวน 1 คน
- 2.5.5.31 พนักงานงานจ้างตามภารกิจ (ผช.จพง.ธุรการ) จำนวน 1 คน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภัทรภรณ์ สะอ้าง (2551, น. 77 - 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานด้วยธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา 1) ประสิทธิภาพการบริหารงาน ด้วยธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสมุทรปราการ 2) ประสิทธิภาพการดำเนินงานให้บริการ โครงสร้างพื้นฐานด้านถนน ประปา ขยะ และตลาดของเทศบาลนครสมุทรปราการ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานด้วยธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสมุทรปราการ ประชาชนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความตรง และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.735 และ 0.893 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การทดสอบที, การทดสอบเอฟ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานด้วยธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสมุทรปราการอยู่ในระดับปานกลาง 2) ประสิทธิภาพการดำเนินงานให้บริการ โครงสร้างพื้นฐานด้านถนน ประปา ขยะ และตลาดเทศบาลนครสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้, ระยะเวลา และที่อยู่อาศัย แตกต่างกันมีความคิดต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลนครสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านถนน ประปา ตลาด และขยะควรดำเนินการโดยเน้นการมีส่วนร่วม การดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบ ด้านภาระหน้าที่ของแต่ละคน

ภิรมย์ งานนอก (2553, น. 90 - 91) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า 1) ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง โดยรวม และจำแนกตามเพศ, อายุ, การศึกษา และอาชีพ เห็นว่ามีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม และรายด้านทุกด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม, ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักความโปร่งใส, ด้านหลักการ

มีส่วนร่วม, ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง 2) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน เห็นว่ามีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวม และรายด้าน 5 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่ามีความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน เห็นว่ามีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม และรายด้าน 5 ด้านคือ ด้านหลักนิติธรรม, ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักความโปร่งใส, ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ประชาชนที่มีการศึกษาและอาชีพต่างกัน เห็นว่ามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม และรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระครูธีรสุตคุณ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครสงขลา จำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.3 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.3 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 46.2 มีอาชีพเป็นลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 25.8 และพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.21$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.31$), ($\bar{X} = 3.26$), ($\bar{X} = 3.20$), ($\bar{X} = 3.19$), ($\bar{X} = 3.14$) และ ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสงขลา โดยแจกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสงขลา โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระมหาชินวัฒน์ หาญกุล (2557, น. 120 - 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีลำดับดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.77$) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.79$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.82$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.76$) ด้านหลักความ

รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.87$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.74$) 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ / เดือน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่าปัญหา อุปสรรค คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมาย หรือข้อบัญญัติต่าง ๆ ได้อย่างเคร่งครัด บุคลากรบางส่วนยังขาดระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน เห็นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารต้องนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรมเทศบาลเมืองสามพราน ควรสร้างทัศนคติทาง ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรส่งเสริมให้บุคลากรเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดแก่บุคลากรภายในองค์กรเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะบุคลากรฝ่ายบริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความรอบรู้ และมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องเป็นที่ตั้งเป็นธรรมกับประชาชนทุกชุมชน และมีความเสมอภาคต่อโครงการพัฒนาด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจแก้ไข ปัญหาต่างๆและมีส่วนร่วมทุกมิติครอบคลุมขอบเขตชัดเจนต่อการบริหารงานของเทศบาลทั้งระบบตามหลักธรรมาภิบาล จนนาภาคองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดแบบยั่งยืน

สุมนา ยิ้มช้อย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังแฉกอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ตามการรับรู้ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วน ตำบลวังแฉกปี 2558 ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแฉก อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแฉก อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ตามการรับรู้ของประชาชน ผลการศึกษา พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแฉก อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร มีความแตกต่างกันตามการรับรู้ของประชาชน เมื่อจำแนกตามเขตหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จึงเป็นไปตามสมมติฐาน และระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแฉม อำเภอกลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชรมีความแตกต่างกันตามการรับรู้ของประชาชน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ (ปี) การศึกษาสูงสุดอาชีพหลัก รายได้เฉลี่ย / เดือน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

วิทยา แสหนวีสุข (2558, น. 111) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในความคิดเห็นประชาชนหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม อำเภอนาคูพนม จังหวัดนครพนม ประชาชน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาคมหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม จำนวน 127 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในความคิดเห็นประชาชนหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม อำเภอนาคูพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักความโปร่งใส และมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักนิติธรรม 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามธรรมาภิบาลในความคิดเห็นประชาชนหมู่บ้าน ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม อำเภอนาคูพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับอายุ การศึกษาและหมู่บ้านที่อยู่อาศัย โดยรวมและจำแนกรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะของประชาคมหมู่บ้านต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม อำเภอนาคูพนม จังหวัดนครพนม มีดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติโดยไม่เลือกปฏิบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลควรประชาสัมพันธ์กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบเป็นระยะ องค์การบริหารส่วนตำบลควรใช้หลักศาสนาในการบริหารงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เต็มใจให้บริการ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานและการจัดซื้อจัดจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว และควรมีการบริหารงานให้คุ้มค่ากับงบประมาณ

ภมร วงษ์ศรีจันทร์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตาคี อำเภอตาคี จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.80 มีอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น - ปวช. คิดเป็นร้อยละ 46.40 มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีรายได้ / เดือน 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.60 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตาคี อำเภอตาคี จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปน้อย คือ ด้านหลักการรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักประสิทธิผล และด้านหลักการกระจายอำนาจ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และรายได้ / เดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุระษา ไชยบิล (2559, น. 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 168 คน โดยการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางของเครจซี และมอร์แกน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.24 - 0.85 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม มีดังนี้ ควรมีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่างๆ ควรมีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง

นงศ์คาร พึ่งพร้อม (2561, น. 99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 190 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางของเครจซี และมอร์แกน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง .32 - .84 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ทดสอบค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA : F - test) ผลการวิจัย พบว่า

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี มีดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลควรใช้อำนาจของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ควรหาแนวทางดำเนินการจัดซื้อ - จัดจ้าง โดยมุ่งเน้นให้เกิดความประหยัดงบประมาณ และคุ้มค่าที่สุด และควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับธรรมาภิบาลให้แก่บุคลากรทุกระดับ

ตุ๊กตา มาพล (2560, น. 109) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามเป้าหมายหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามเป้าหมายหลักธรรมาภิบาล เปรียบเทียบการดำเนินงานตามเป้าหมายหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามสถานะตำแหน่ง และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย รวมทั้งข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 188 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามเป้าหมายหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามเป้าหมายหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามสถานะตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่า โดยรวม และรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามเป้าหมายของหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย มีดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมุ่งเน้นการดำเนินงานให้เกิดความผาสุก และความเป็นอยู่ที่ดีแก่ประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดระบบ และการวางเป้าหมายการทำงานให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัย ได้กำหนดตัวแปรตามตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยมีองค์ประกอบ 6 ประการ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำมากำหนดขอบเขตการวิจัย โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัย ได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จาก 10 หมู่บ้าน จำนวน 4,014 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการใช้สูตรหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane, 1973, p. 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (3 - 1)$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับให้ = .05

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad n = \frac{4,014}{1 + (4,014 \times .05)^2}$$

$$= 363.47 \text{ คน}$$

เพื่อให้ได้จำนวนเต็ม จึงเพิ่มเป็น 364 คน

จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน เนื่องจากขนาดของประชากรแต่ละกลุ่ม มีความแตกต่างกัน จึงคำนวณตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร (Quota Sampling) ตามสูตรคำนวณ (กนกทิพย์ พัฒนาพิวพันธ์, 2539, น. 25) ได้ดังตารางที่ 3.1

$$\frac{N1 = nN1}{N} \quad (3 - 2)$$

โดย $n1$ แทน กลุ่มตัวอย่าง

n แทน จำนวนประชากรแต่ละกลุ่ม

$N1$ แทน จำนวนประชากรที่ต้องการ (คำนวณ ได้ตามของ Yamene, 1973, p. 727)

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.1

หมู่บ้าน ชื้อหมู่บ้าน ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

หมู่ที่	ชื้อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
2	ข้าวหลาม หมู่ 1	474	43
3	สงยาง หมู่ 3	692	63
6	คอนยาง หมู่ 6	150	14
8	สะอาดไชยศรี หมู่ 8	314	28
9	คอนยูง หมู่ 9	405	37
10	โปโล หมู่ 10	327	30
13	โปโล หมู่ 13	526	47
16	ข้าวหลาม หมู่ 15	500	45
17	คอนยูง หมู่ 17	433	39
18	น้อยพัฒนา หมู่ 18	193	18
	รวม	4,014	364

3.1.3 วิธีสุ่มตัวอย่าง

3.1.3.1 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยนำรายชื่อประชากรทั้งหมดจัดทำเป็นฉลากใส่กล่อง แล้วหยิบครั้งละหนึ่งรายชื่อ ได้รายชื่อใดจดบันทึกไว้แล้วนำรายชื่อนั้นกลับลงกล่องแล้วหยิบใหม่ หากได้ชื่อเดิมจะใส่กลับลงไปใหม่แล้วจับสลากใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกรายชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่ากันทำงานได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบถ้วน คือ 364 คน จาก 10 หมู่บ้าน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ลักษณะเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อำเภอมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อำเภอมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่าของ Likert's Five Rating Scales (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 45) โดยมี 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อำเภอมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

3.2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัย ได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.2.2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการจัดทำแผน และทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล วิธีสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.2.2.2 ร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อำเภอมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6 ด้าน

3.2.2.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

3.2.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านการวัดผลประเมินผล โดยการหาค่าความสอดคล้อง (IOC = Index of Item : Objective Congruence) โดยกำหนด ดังนี้

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 -1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1) นางบุญเยี่ยม นาทองไชย วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 รัฐศาสตร์ ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
 เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุณฎี
 บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบด้านภาษา

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุณฎี
 บัณฑิต สาขาวิชาประชากรศาสตร์ ตำแหน่ง คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ
 ตรวจสอบด้านวัดผลและประเมินผล

3.2.2.5 นำข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป ไปทดลองใช้ โดยนำไปทดลองใช้
 (Try Out) นำไปใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี
 ขึ้นไป ในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ และนำแบบสอบถาม
 ฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์
 แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha Coefficient) ซึ่งงานวิจัยนี้ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม
 ทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับประชามหมู่บ้าน
 ในเขตตำบลกมลาไสยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยค่าสัมประสิทธิ์
 สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item - Total Correlation) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
 ทั้งฉบับ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 65)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ได้ดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 ขออนุญาตรับรอง และแนะนำตัว ผู้วิจัยจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 ผู้วิจัย แจกแบบสอบถามด้วยตัวเองทุกฉบับ

3.3.3 ประสานงานผ่านผู้นำชุมชน เพื่อประสานงานเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องแบบสอบถามที่ได้รับคืนปรากฏว่าสมบูรณ์ ถูกต้องทั้งหมด

3.4.2 นำแบบสอบถาม ลงรหัส (Coding Form)

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 95)

มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุดให้ 5 คะแนน

มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากให้ 4 คะแนน

มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลางให้ 3 คะแนน

มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับน้อยให้ 2 คะแนน

มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนน แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 95)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระดับน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.5.3.1 เปรียบเทียบเพศ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่แตกต่างกันสถิติที่ใช้ ได้แก่ t - test (Independent Samples)

3.5.3.2 เปรียบเทียบอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่างจะให้การเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการ LSD. : Least Significant Different (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 119)

3.5.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะกลุ่มตัวอย่างประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้การแจกแจงความถี่จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอ โดยการพรรณนาความ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย นำเสนอตามลำดับชั้น ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาใน (t - test)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาใน (F - Distribution)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
Sig	แทน	ค่าความแตกต่าง

4.2 ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ

ตารางที่ 4.1

จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	163	44.8
1.2 หญิง	201	55.2
รวม	364	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 25 ปี	34	9.3
2.2 25 ปี - 35 ปี	90	24.7
2.3 36 ปี - 45 ปี	169	46.4

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.4 46 ปี - 55 ปี	53	14.6
2.5 55 ปี ขึ้นไป	18	4.9
รวม	364	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	191	52.5
3.2 ปริญญาตรี	116	31.9
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	57	15.7
รวม	364	100.00
4. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่		
4.1 บ้านข้าวหลาม หมู่ 1	43	11.8
4.2 บ้านสงยาง หมู่ 3	63	17.3
4.3 บ้านคอนยาง หมู่ 6	14	3.8
4.4 บ้านสะอาดไชยศรี หมู่ 8	28	7.7
4.5 บ้านคอนยาง หมู่ 9	37	10.2
4.6 บ้านโปโล หมู่ 10	30	8.2
4.7 บ้านโปโล หมู่ 13	47	12.9
4.8 บ้านข้าวหลาม หมู่ 15	45	12.4
4.9 บ้านคอนยาง หมู่ 17	39	10.7
4.10 บ้านน้อยพัฒนา หมู่ 18	18	4.9
รวม	364	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 364 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 เพศชาย จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8

ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 36 ปี - 45 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาอายุ 25 ปี - 35 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 อายุ 46 ปี - 55 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และอายุ 55 ปี ขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ

4.9

ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาปริญญาตรี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7

ด้านหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านสงยาง หมู่ 3 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 รองลงมา บ้านโปโล หมู่ 13 จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 บ้านข้าวหลาม หมู่ 1 จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 บ้านข้าวหลาม หมู่ 15 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 บ้านคอนยูง หมู่ 17 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 บ้านคอนยูงหมู่ 9 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 บ้านโปโล หมู่ 10 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 บ้านสะอาดไชยศรีหมู่ 8 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 บ้านน้อยพัฒนา หมู่ 18 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 บ้านคอนยางจำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับที่
1. หลักนิติธรรม	3.60	0.90	มาก	2
2. หลักคุณธรรม	3.40	0.90	ปานกลาง	6
3. หลักความโปร่งใส	3.41	0.86	ปานกลาง	5
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.62	0.92	มาก	1
5. หลักความรับผิดชอบ	3.48	0.76	ปานกลาง	4
6. หลักความคุ้มค่า	3.49	0.68	ปานกลาง	3
โดยรวม	3.50	0.86	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.92) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.90) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.68) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.79) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.86) และหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.90)

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักนิติธรรม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การบริหารงานเป็นไปตามกฎหมาย และกฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง เป็นที่ยอมรับจากชุมชน	3.51	1.12	มาก
2. มีเปิดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมการกำหนดระเบียบนโยบาย ในการบริหารงานร่วมกัน	3.61	1.06	มาก
3. การบริการมีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาวการณ์ ที่เปลี่ยนแปลง ตอบสนองความต้องการที่แท้จริง	3.58	0.81	มาก
4. การบริหารงานเป็นไปตามเป้าหมาย แผน นโยบายที่วางไว้	3.80	0.99	มาก
5. เคารพสิทธิเสรีภาพของประชาชนใช้อำนาจบนพื้นฐาน ของกฎหมายอย่างเป็นธรรม	3.49	0.78	ปานกลาง
รวม	3.60	0.90	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ หลักนิติธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$,
S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การบริหารงาน
เป็นไปตามเป้าหมาย แผน นโยบายที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.99) มีเปิดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม
การกำหนดระเบียบนโยบายในการบริหารงานร่วมกัน ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 1.60) การบริการมีความ
ทันสมัยสอดคล้องกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตอบสนองความต้องการที่แท้จริง ($\bar{X} = 3.58$, S.D.
= 0.81) การบริหารงานเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง เป็นที่ยอมรับจากชุมชน
($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 1.12) และเคารพสิทธิเสรีภาพของประชาชนใช้อำนาจบนพื้นฐานของกฎหมาย
อย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.78)

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักคุณธรรม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ยึดถือความถูกต้องดีงามและเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน	3.52	1.06	มาก
2. เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์และรับผิดชอบ	3.51	0.92	มาก
3. มีการบริหารยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติกว่าประโยชน์ ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	3.20	0.81	ปานกลาง
4. มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่	3.26	0.89	ปานกลาง
5. ผู้บริหารมีความเป็นธรรมในการเบิกจ่ายงบประมาณ และ เกิดความเป็นธรรมในชุมชน	3.50	1.20	ปานกลาง
รวม	3.45	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ หลักคุณธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ยึดถือความถูกต้องดีงามและเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.06) เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.92) ผู้บริหารมีความเป็นธรรมในการเบิกจ่ายงบประมาณ และเกิดความเป็นธรรมในชุมชน ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.20) มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.89) และมีการบริหารยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.81)

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักความโปร่งใส

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ข่าวประมุขงาน และโครงการต่าง ๆ	3.41	0.91	ปานกลาง
2. เปิดเผยข้อมูลกำหนดวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการ มีส่วนร่วมในแต่ละภารกิจ	3.54	1.20	มาก
3. มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส ประชาชนสามารถรับรู้ ข้อมูลข่าวสารได้	3.13	0.73	ปานกลาง
4. ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ได้	3.64	0.83	มาก
รวม	3.40	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ หลักความโปร่งใส ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ได้ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.86) เปิดเผยข้อมูลกำหนดวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในแต่ละภารกิจ ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 1.20) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ข่าวประมุขงานและโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.91) และมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.73)

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักการมีส่วนร่วม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนา ตำบล	3.52	1.12	มาก
2. มีอำนาจความสะดวกและการบริการนอกสถานที่	3.65	1.07	มาก
3. มีการทำประชาพิจารณ์สำรวจความต้องการของคนในชุมชน	3.60	0.73	มาก
4. มีปรับปรุงการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนเพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของประชาชน	3.86	0.90	มาก
5. ประชาชนสามารถเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาชุมชน ของตนเองได้	3.49	0.86	ปานกลาง
รวม	3.62	0.92	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ หลักการมีส่วนร่วม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$,
S.D. = 0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีปรับปรุงการ
ปฏิบัติงานร่วมกับประชาชน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.90)
มีอำนาจความสะดวกและการบริการนอกสถานที่ ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 1.07) มีการทำประชาพิจารณ์
สำรวจความต้องการของคนในชุมชน ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.73) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม
ในการกำหนดแผนพัฒนาตำบล ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.12) และประชาชนสามารถเสนอแนะแนวทาง
ในการพัฒนาชุมชนของตนเองได้ ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.86)

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักความรับผิดชอบ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ใส่ใจในการแก้ไขปัญหาของชุมชน	3.31	0.68	ปานกลาง
2. ปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนการทำงานให้เป็น เข้ากับสถานการณ์	3.41	0.89	ปานกลาง
3. มีการปรับปรุงกฎเกณฑ์ หรือระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ ประชาชน	3.15	0.52	ปานกลาง
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถร้องทุกข์ และแจ้ง ความเดือดร้อนได้สะดวก	3.20	0.65	ปานกลาง
5. มีการสรุปทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.89	มาก
รวม	3.48	0.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ หลักการความรับผิดชอบ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ
มีการสรุปทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.89) ปรับปรุงกระบวนการและ
ขั้นตอนการทำงานให้เป็นเข้ากับสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.89) ใส่ใจในการแก้ไขปัญหาของ
ชุมชน ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.68) เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถร้องทุกข์และแจ้งความเดือดร้อน
ได้สะดวก ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.65) และมีการปรับปรุงกฎเกณฑ์ หรือระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์
สูงสุดแก่ ประชาชน ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.52)

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน หลักความคุ้มค่า

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง	3.38	0.75	ปานกลาง
2. มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยเปิดเผยต่อประชาชนในพื้นที่ให้ทราบ	3.15	0.89	ปานกลาง
3. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ อย่างเป็นระบบ เกิดความคุ้มค่า ประชาชนได้รับประโยชน์	3.46	0.52	ปานกลาง
4. กำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน	3.58	0.72	มาก
รวม	3.49	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ หลักการความคุ้มค่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ
กำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.72) วิเคราะห์ความเป็นไปได้
อย่างเป็นระบบ เกิดความคุ้มค่า ประชาชนได้รับประโยชน์ ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.52) ใช้ทรัพยากร
ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.75) และมี
การรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยเปิดเผยต่อประชาชนในพื้นที่ให้ทราบ ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.89)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตารางที่ 4.9

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ ต่างกัน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย	เพศ				t	sig.
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	3.55	0.89	3.64	0.90	-0.99	0.51
2. หลักคุณธรรม	3.38	0.92	3.41	0.89	-0.35	0.50
3. หลักความโปร่งใส	3.45	0.78	3.36	0.92	1.03	0.01*
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.57	0.90	3.67	0.93	-0.96	0.48
5. หลักความรับผิดชอบ	3.46	0.77	3.49	0.75	-0.34	0.92
6. หลักความคุ้มค่า	3.49	0.69	3.50	0.67	-0.15	0.69
รวม	3.48	0.74	3.51	0.78	-0.47	0.13

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.10

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานตามหลัก ธรร มาภิบาลขององค์การ บริหาร ส่วนตำบลกมลาไสย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	DF	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	9.43	4.00	2.36	3.00	0.02*
	ภายในกลุ่ม	282.41	359.00	0.79	-	-
	รวม	291.84	363.00	-	-	-
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.55	4.00	0.39	0.48	0.75
	ภายในกลุ่ม	292.64	359.00	0.82	-	-
	รวม	294.19	363.00	-	-	-
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	3.93	4.00	0.98	1.33	0.26
	ภายในกลุ่ม	266.22	359.00	0.74	-	-
	รวม	270.15	363.00	-	-	-
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	10.71	4.00	2.68	3.26	0.01*
	ภายในกลุ่ม	294.36	359.00	0.82	-	-
	รวม	305.07	363.00	-	-	-
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	5.52	4.00	1.38	2.44	0.05*
	ภายในกลุ่ม	203.45	359.00	0.57	-	-
	รวม	208.98	363.00	-	-	-
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.86	4.00	0.22	0.47	0.76
	ภายในกลุ่ม	165.06	359.00	0.46	-	-
	รวม	165.92	363.00	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.21	4.00	0.80	2.59	0.04*
	ภายในกลุ่ม	111.00	359.00	0.31	-	-
	รวม	114.20	363.00	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

เมื่อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัย จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยรวม ด้วยวิธี LSD. (Least Significant Different)

ตารางที่ 4.11

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน ด้านหลักนิติธรรม

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 25 ปี	25 ปี - 35 ปี	36 ปี - 45 ปี	46 ปี - 55 ปี	55 ปี ขึ้นไป
		3.62	3.47	3.58	3.85	3.35
ต่ำกว่า 25 ปี	3.62	-	0.15	.004	-0.23	0.27
25 ปี - 35 ปี	3.47	-	-	-0.11	-0.38*	0.12
36 ปี - 45 ปี	3.58	-	-	-	-0.27	0.23
46 ปี - 55 ปี	3.85	-	-	-	-	0.50*
55 ปี ขึ้นไป	3.35	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน ด้านหลักนิติธรรม พบว่า อายุ 25 - 35 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอายุ 46 - 55 ปี และอายุ 46 - 55 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอายุ 55 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.12

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน ด้านหลักการมีส่วนร่วม

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 25 ปี	25 ปี - 35 ปี	36 ปี - 45 ปี	46 ปี - 55 ปี	55 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 25 ปี	3.64	-	0.16	0.02	-0.25	0.28
25 ปี - 35 ปี	3.49	-	-	-0.14	-0.41*	0.12
36 ปี - 45 ปี	3.63	-	-	-	-0.27	0.26
46 ปี - 55 ปี	3.89	-	-	-	-	0.53*
55 ปี ขึ้นไป	3.36	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า อายุ 25 - 35 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับ อายุ 46 - 55 ปี และอายุ 46 - 55 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอายุ 55 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 4.13

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน ด้านหลักความรับผิดชอบ

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 25 ปี	25 ปี - 35 ปี	36 ปี - 45 ปี	46 ปี - 55 ปี	55 ปี ขึ้นไป
		3.45	3.42	3.40	3.70	3.37
ต่ำกว่า 25 ปี	3.45	-	.02	.04	-.26*	.08
25 ปี - 35 ปี	3.42	-	-	.02	-.28*	.05
36 ปี - 45 ปี	3.40	-	-	-	-.30*	.04
46 ปี - 55 ปี	3.70	-	-	-	-	.33*
55 ปี ขึ้นไป	3.37	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า อายุต่ำกว่า 25 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอายุ 46 - 55 ปี, อายุ 25 - 35 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอายุ 46 - 55 ปี อายุ 36 - 45 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอายุ 46 - 55 ปี และอายุ 46 - 55 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอายุ 55 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 4.14

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล กมลาไสย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	DF	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.54	2.00	0.27	0.33	0.72
	ภายในกลุ่ม	291.30	361.00	0.81	-	-
	รวม	291.84	363.00	-	-	-
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.65	2.00	0.32	0.40	0.67
	ภายในกลุ่ม	293.55	361.00	.81	-	-
	รวม	294.19	363.00	-	-	-
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.27	2.00	0.13	0.18	0.84
	ภายในกลุ่ม	269.88	361.00	.75	-	-
	รวม	270.15	363.00	-	-	-
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.43	2.00	0.21	0.25	0.78
	ภายในกลุ่ม	304.64	361.00	0.84	-	-
	รวม	305.07	363.00	-	-	-
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.52	2.00	0.26	0.45	0.64
	ภายในกลุ่ม	208.45	361.00	0.58	-	-
	รวม	208.98	363.00	-	-	-
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.08	2.00	0.54	1.18	0.31
	ภายในกลุ่ม	164.85	361.00	0.46	-	-
	รวม	165.92	363.00	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.13	2.00	0.06	0.20	0.82
	ภายในกลุ่ม	114.08	361.00	0.32	-	-
	รวม	114.20	363.00	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล กมลาไสย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	DF	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	8.53	9.00	0.95	1.18	0.30
	ภายในกลุ่ม	283.31	354.00	0.80	-	-
	รวม	291.84	363.00	-	-	-
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	17.99	9.00	2.00	2.56	0.01*
	ภายในกลุ่ม	276.21	354.00	0.78	-	-
	รวม	294.19	363.00	-	-	-
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	3.31	9.00	0.37	0.49	0.88
	ภายในกลุ่ม	266.84	354.00	0.75	-	-
	รวม	270.15	363.00	-	-	-
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	9.12	9.00	1.01	1.21	0.29
	ภายในกลุ่ม	295.95	354.00	0.84	-	-
	รวม	305.07	363.00	-	-	-
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	9.47	9.00	1.05	1.87	0.06
	ภายในกลุ่ม	199.51	354.00	0.56	-	-
	รวม	208.98	363.00	-	-	-
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	6.03	9.00	0.67	1.48	0.15
	ภายในกลุ่ม	159.89	354.00	0.45	-	-
	รวม	165.92	363.00	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(ต่อ)

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ โดยรวมและจำแนกเป็น
รายด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล กมลาไสย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	DF	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	5.48	9.00	0.61	1.98	0.04*
รวม	ภายในกลุ่ม	108.73	354.00	0.31	-	-
	รวม	114.20	363.00	-	-	-

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัย
อยู่ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการ
มีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า

เมื่อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัย จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยรวม ด้วยวิธี LSD. (Least Significant
Different)

ตารางที่ 4.16

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของการจัดการบริหารส่วนตำบลมดลาไสย อำเภอ
มดลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน ด้านหลักคุณธรรม

หน่วยงานที่สังกัด	บ้านข้าวหลาม หมู่ 1		บ้านสงยาง		บ้านดอนยาง		บ้านสะอาดไชยศรี		บ้านโปโต		บ้านข้าวหลาม หมู่ 15		บ้านดอนขง หมู่ 17		บ้านน้อยพัฒนา	
	3.44	3.34	3.55	3.34	3.37	3.56	3.21	3.29	3.21	3.29	3.21	3.29	3.21	3.29	3.21	3.29
\bar{X}	3.44	3.34	3.55	3.34	3.37	3.56	3.21	3.29	3.21	3.29	3.21	3.29	3.21	3.29	3.21	3.29
บ้านข้าวหลาม หมู่ 1	-	0.10	-0.11	-0.36	0.08	-0.11	0.23	0.15	0.44*	0.44*	0.15	0.05	0.35	0.41	0.41	0.51
บ้านสงยาง	-	-	-0.20	-0.46*	-0.02	-0.21	0.14	0.05	0.35	0.35	0.05	0.35	0.35	0.35	0.35	0.41
บ้านดอนยาง	-	-	-	-0.25	0.18	-0.01	0.34	0.26	0.55*	0.55*	0.26	0.26	0.55*	0.55*	0.61*	0.61*
บ้านสะอาดไชยศรี	-	-	-	-	0.44*	0.25	0.59*	0.51*	0.81*	0.81*	0.51*	0.51*	0.81*	0.81*	0.87*	0.87*
บ้านดอนขง หมู่ 9	-	-	-	-	-	-0.19	0.16	0.07	0.37	0.37	0.07	0.37	0.37	0.37	0.43	0.43
บ้านโปโต หมู่ 10	-	-	-	-	-	-	0.35	0.26	0.56*	0.56*	0.26	0.26	0.56*	0.56*	0.62*	0.62*
บ้านโปโต หมู่ 13	-	-	-	-	-	-	-	-0.09	0.21	0.21	-0.09	-0.09	0.21	0.21	0.27	0.27
บ้านข้าวหลาม หมู่ 15	-	-	-	-	-	-	-	-	0.30	0.30	-	-	0.30	0.30	0.36	0.36
บ้านดอนขง หมู่ 17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.60	0.60
บ้านน้อยพัฒนา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน ด้านหลักคุณธรรม พบว่า

บ้านข้าวหลาม หมู่ 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับบ้านคอนยูง หมู่ 17

บ้านสงยาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับบ้านสะอาดไชยศรี

บ้านคอนยาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับบ้านคอนยูง หมู่ 17 และบ้านน้อยพัฒนา

บ้านสะอาดไชยศรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับบ้านคอนยูง หมู่ 9 บ้านโปโล หมู่ 13 บ้านข้าวหลาม หมู่ 15 บ้านคอนยูง หมู่ 17 และบ้านน้อยพัฒนา

บ้านโปโล หมู่ 10 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับบ้านคอนยูง หมู่ 17 และบ้านน้อยพัฒนา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1. หลักนิติธรรม ควรให้บริการ โดยดำเนินการตามหลักการของระเบียบ กฎหมายอย่างเคร่งครัด ตามระยะเวลาที่กำหนด สนับสนุนข้อเสนอแนะจากภาคประชาชน
2. หลักคุณธรรม ควรมุ่งเน้นการดำเนินงานให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีแก่ประชาชนเป็นหลัก ควรสำรวจความต้องการ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม
3. หลักโปร่งใส ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง เปิดเผยข้อมูลด้านงบประมาณแก่สาธารณชน
4. หลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
5. หลักความรับผิดชอบ ควรดำเนินการตามนโยบายที่หาเสียงไว้ให้บริการประชาชนในระยะเวลาที่รวดเร็ว และคลอบคลุมอย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้าน มีช่องทางการร้องทุกข์
6. หลักความคุ้มค่า ควรกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการในบริบทชุมชนที่แตกต่าง ดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของ โครงการที่กำหนดขึ้นใน และควรเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมกลาไสย อำเภอมกลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมกลาไสย อำเภอมกลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า

5.1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 364 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 เพศชาย จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 36 - 45 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมา อายุ 25 - 35 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 อายุ 46 - 55 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และอายุ 55 ปี ขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมา ปริญญาตรี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7

ด้านหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านสงยาง หมู่ 3 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 รองลงมา บ้านโปโล หมู่ 13 จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 บ้านข้าวหลาม หมู่ 1 จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 บ้านข้าวหลาม หมู่ 15 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 บ้านคอนยูง หมู่ 17 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 บ้านคอนยูง หมู่ 9 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 บ้านโปโล หมู่ 10 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 บ้านสะอาดไชยศรี หมู่ 8 จำนวน 28 คน

คิดเป็นร้อยละ 7.7 บ้านน้อยพัฒนา หมู่ 18 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 บ้านคอนยาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

5.1.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.92) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.90) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.68) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.76) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.86) และหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.90)

5.1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ผลวิจัยพบว่า

5.1.2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.2.3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.2.4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่นๆของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลวิจัยพบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

5.1.3.1 หลักนิติธรรม

ควรให้บริการโดยดำเนินการตามหลักการของระเบียบ กฎหมายอย่างเคร่งครัดตามระยะเวลาที่กำหนด สนับสนุนข้อเสนอแนะจากภาคประชาชน

5.1.3.2 หลักคุณธรรม

ควรมุ่งเน้นการดำเนินงานให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีแก่ประชาชนเป็นหลัก ควรสำรวจความต้องการและให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงเท่าเทียม

5.1.3.3 หลักโปร่งใส

ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง เปิดเผยข้อมูลด้านงบประมาณแก่สาธารณชน

5.1.3.4 หลักการมีส่วนร่วม

เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

5.1.3.5 หลักความรับผิดชอบ

ควรดำเนินการตามนโยบายที่หาเสียงไว้ ให้บริการประชาชนในระยะเวลาที่รวดเร็ว และครอบคลุมอย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้าน มีช่องทางร้องทุกข์

5.1.3.6 หลักความคุ้มค่า

ควรกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการในบริบทชุมชนที่แตกต่าง ดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดขึ้นใน และควรเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ อภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย ได้ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด โดยยึดตามระเบียบ กฎหมาย ดำเนินนโยบายได้ตอบสนอง

ความต้องการของประชาชนได้เป็นที่พอใจ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัย พระครูธีรสุตคุณ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครสงขลา จำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูระษา ไชยบิล (2555, น. 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 168 คน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิรมย์ จานนอก (2553, น. 90 - 91) ได้ทำการวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง โดยรวมและจำแนกตามเพศ, อายุ, การศึกษา และอาชีพ เห็นว่ามีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านทุกด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม, ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักความโปร่งใส, ด้านหลักการมีส่วนร่วม, ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธาภรณ์ สะอ้าง (2551, น. 77 - 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานด้วยธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสมุทรปราการ ประชาชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานด้วยธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 สมมติฐานที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นตามสมมุติฐาน อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีการให้บริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกันตามหลักคุณธรรม โดยไม่ได้แบ่งแยกเพศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางศุภากร พึ่งพร้อม (2561, น. 99)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาชินวัฒน์ หาญภูม (2557, น. 120 - 121) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสยในแต่ละช่วงอายุ มีความต้องการที่ต่างกัน เช่น ความต้องการด้านการพัฒนาด้านกีฬา ความต้องการด้านสนับสนุนประเพณีท้องถิ่น ต้องการด้านการให้บริการอย่างรวดเร็ว ความต้องการด้านการจัดการดูแลถนน แหล่งน้ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุระษา ไชยบิล (2559, น. 81) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภมร วงษ์ศรีจันทร์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตาคี อำเภอตาคี จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมกลาไสย อำเภอมกลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมกลาไสย อำเภอมกลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นตามสมมุติฐาน อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาในระดับต่าง ๆ ยังไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมกลาไสย มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยให้ประชาคมหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำข้อบัญญัติตำบล แผนพัฒนาและโครงการต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยาแสนวิสุข (2558, น. 111) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในความคิดเห็นประชาคมหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม อำเภอรธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตาม ธรรมาภิบาลในความคิดเห็นประชาคมหมู่บ้าน ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม อำเภอรธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและจำแนกรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาชินวัฒน์ หาญกุล (2557, น. 120 - 121) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอ สามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมกลาไสย อำเภอมกลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมกลาไสย อำเภอมกลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นตามสมมุติฐาน อาจเป็นเพราะ การดำเนินนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลมกลาไสยสามารถตอบสนองประชาชนความต้องการของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านได้ไม่เท่ากัน เนื่องจากบริบทของแต่ละหมู่บ้านมีปัญหาที่ต้องแก้เร่งด่วนต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภิตา มาพล (2560, น. 109) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงาน

ตามเป้าหมายหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบการดำเนินงานตามเป้าหมายหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่า โดยรวมและรายด้าน ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมณา ยิ้มช้อย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแขม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ตามการรับรู้ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วน ตำบลวังแขมปี 2558 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแขม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ตามการรับรู้ของประชาชน ผลการศึกษา พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแขม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร มีความแตกต่างกันตามการรับรู้ของประชาชน เมื่อจำแนกตามเขตหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อแต่ละด้าน ที่มีค่าน้อยที่สุด มากำหนดเป็นข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้พัฒนาการการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้ดังนี้

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) หลักนิติธรรม ควรเปิดโอกาสประชาชนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามขอบเขตของระเบียบ กฎหมายที่กำหนด
- 2) หลักคุณธรรม ควรมีการกระจายงบประมาณในการพัฒนาลงสู่พื้นที่อย่างทั่วถึงเท่าเทียม โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ไม่แสวงหาประโยชน์อื่นใด
- 3) หลักความโปร่งใส ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้รับรู้
- 4) หลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน

5) หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับปรุงระเบียบให้มีความทันสมัย และเอื้อประโยชน์แก่ประชาชน

6) หลักความคุ้มค่า ควรชี้แจงรายงานผลการปฏิบัติงาน การใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ ให้ต่อประชาชนในพื้นที่ให้ทราบ

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของหน่วยงานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน

5.3.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2539). กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ปรับปรุงครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง.
- กรมการปกครอง. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2555). กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). ปฏิรูปการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกษม วัฒนชัย. (2551). เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การส่งเสริมการศึกษาท้องถิ่น. ในสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานผลการประชุมสัมมนา เป้าหมายยุทธศาสตร์การศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สภาการศึกษาแห่งชาติ.
- โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง. (2547). คู่มือ มติใหม่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากกาเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน. กรุงเทพฯ : เสมอธรรม.
- โกวิท พวงงาม. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- โกวิท พวงงาม. (2546). การปกครองท้องถิ่นไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : เดือนตุลาคม.
- จักรภัทร ชารีคำ. (2550). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จำรอง เงินดี. (2540). เอกสารการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำเรียง ภาวิจิตร. (2542). สาธารณะมติ. เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 เล่ม 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉลองนพ อัมพรัตน์. (2550). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ช่อมุ่ย กรไกร. (2548). บทสรุปคู่มือปฏิบัติราชการ ละเตรียมสอบ. กรุงเทพฯ : สักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2539). *ประชาสังคม*. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). *Good Governance* กับการปฏิรูปการศึกษา - การปฏิรูปการเมือง.
ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2518). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545). *ธรรมภิบาล*. กรุงเทพฯ : น้ำฝน.
- ณัชธินา กงพะลี. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดวงอุมา โสภา. (2551). *ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักทะเบียนอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ตุ๊กตา มาพล. (2560). *การดำเนินงานตามเป้าหมายหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทศสุนีย์ โดมี้. (2550). *ทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). อุดรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2540). *วิทยาบริหาร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธรณิศวรร จิตขวัญ. (2542). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2536). *สังคมเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ : มิ่งมิตร.
- ธีระ รุจเจริญ. (2532). *หลักการบริหาร*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2546). *ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยและต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- นงศ์คาร พึ่งพร้อม. (2561). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- นพพล สุรนักครินทร์. (2547). *การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บวร วิเศษสุนทร. (2550). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง จังหวัดหนองคาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโน. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : วิทยุชุมชน.
- บัญญัติ พุ่มพันธ์. (2548). *อบต. ของเรา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- บุญชนะ อัดถากร. (2515). *รัฐประศาสนศาสตร์การบริหาร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรือน ขจรศิลป์. (2534). *การวิจัยการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. (2544). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญอริ ยีหะมะ. (2550) *การปกครองท้องถิ่นไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : วิทยุชุมชน.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2555). *โครงการปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร กรุงเทพมหานคร*. *วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช*, 25(2), 5 - 19.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2526). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : พีระพินนา.
- ประมวล รุจนเสรี. (2542). *การบริหาร - การจัดการที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ : อาสารักษาดินแดน.
- ประเวศ วะสี. (2539). *ประชาสังคม*. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2526). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ : พีระพินนา.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2537). *การกระจายอำนาจ : หลักการ และองค์ประกอบที่นำพิจารณาเทศบาล (ฉบับพิเศษ)*. กรุงเทพฯ : พีระพินนา.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

- ปราชญา กล้าพจัญ. (2552). *หลัก และทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2542). *ปรัชญาแห่งอุดมการณ์ทางการเมือง*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์.
- พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก. (2542). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรทิพา สหกลจักร. (2547). *หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในเทศบาลนครนนทบุรี : ความพร้อมในการนำมาใช้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2531). *การวัดทัศนคติ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระครูธีรสุดคุณ (2555). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา : เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พระมหาชินวัฒน์ หาญกุล. (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพรานอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์. (2550). *การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์. (2540). *องค์การและการจัดการ*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พีรพล ไตรทศวิทย์. (2547). *องค์ประกอบของประชาคม*. ใน *การดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล. (2532). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภมร วงษ์ศรีจันทร์. (2559). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตาคี อำเภอตาคี จังหวัดนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ภัทรภรณ์ สะอ้าง. (2551). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานด้วยธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์. (2546). *ความเป็นธรรมภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภิรมย์ งานนอก. (2553). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โศกกระเบื้องอำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รสสุคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2556). *การบริหารท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : วิจิตรหัตถการ.
- รหัสแสงส่อง. (2547). *กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต) จันทบุรี : สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.
- ระวิง เนตรโพธิ์แก้ว. (2542). *องค์การ และการจัดการ Organization and Management (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 9 ตุลาคม 2546). *พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546*. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก : 1 - 16.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ลิจิต ชีรเวทิน. (2556). *การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรทัต ลัดนันท์. (2545). *การมีส่วนร่วมการปกครองท้องถิ่น อบต.* กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- วิทยา แสนทวีสุข. (2558). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในความคิดเห็นประชาชนหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฉินทิม อำเภอธาดูปนง จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2530). *ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาชุมชน : ประชาชน ข้าราชการ และผู้นำรัฐบาล*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิศรา รัตนสมย์. (2543). *การรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วุฒิสาร ต้นไชย (2557). *การกระจายอำนาจ และประชาธิปไตยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

- ศศิวิมล ธรรมเกษตร. (2547). *ประสิทธิภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).
 ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2542). *องค์การ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ชีระฟิล์ม และ ไชเท็กซ์.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ และสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2539). *ปัญหาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ : สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). *การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี : รายงานการวิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2546). *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง, หลักสูตรการบริหารงาน : การบริหารจัดการงานรัฐแนวใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : อาทิตย์ โพรดักส์ กรุ๊ป จำกัด.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า. (2548). *การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- สนธิ์บางยี่ขัน. (2544). *องค์การ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). *หลัก และทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สังวร รัตนรักษ์. (2549). *คู่มือเทคนิค และวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี : ระบบการดูแลอำนวยความสะดวกและการแก้ไขปัญหาอุปสรรคให้แก่ประชาชนผู้รับบริการ*. นนทบุรี : สหมิตรพรีนติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2546). *คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2544). *คู่มือการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2551). *การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2551). *การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

- สำนักงานทะเบียนอำเภออมลาลัย. (2560). *ข้อมูลทะเบียนราษฎรอำเภออมลาลัย*. ภาพสีนู้ : สำนักงานทะเบียนอำเภออมลาลัย.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีการปกครองที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ : บพิศการพิมพ์.
- สุนา ยิมช้อย. (2558). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแวมอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุวกิจ ศรีปัดดา. (2546). *การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม*. มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2549). *การบริหารราชการแบบบูรณาการ*. นนทบุรี : สหมิตร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลอมลาลัย. (2560). *รายงานผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอมลาลัย*. ภาพสีนู้ : องค์การบริหารส่วนตำบลอมลาลัย.
- อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ. (2543). *รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2523). *เสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ).
- อวยชัย ขบา. (2548). *หลักรัฐศาสตร์และการบริหาร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2541). *ร่วมกันคิด - ช่วยกันแก้*. กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- อินสอน บัวเขียว. (2546). *การบริหารชุมชน*. กรุงเทพฯ : พิราบ.
- อุรุษยา ไชยบิล. (2559). *การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Barnard, C. (1972). *The Function of an Executive*. Boston, Massachusetts : Harvard University.
- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). New Jersey : Prentice hall Inc.
- Blumel, C.M. (2001). Foreign Aid, Donor Coordination and the Pursuit of Good Governance. *International Law, International Relations*, 62(1), 319.

- Brock, B.M.A. (2006). *Toward Good Governance in Russia : Optimizing Government Functions*.
Master's Thesis. Wyoming : The University of Wyoming.
- Collin, C. (1989). *Essential English Dictionary*. London : Collins.
- Fayol, H. (1949). *General and Industrial Management*. London : Sir Issac Pitmen and Sons Ltd.
- Fled, M.P.M. (1971). *Psychology in the industrial environment*. London: Butterworth and Co.
- Foster, C.R.F. and Richard, C. (1952). *Psychology of Life Adjustment*. Chicago : America
Technical.
- Glueck, W.F. (1980). *Management. The Dryden Press*. Hinsdales, U.S.A. Prentice - Hall :
International, Inc.
- Heady, F. (1979). *Public Administration : A Comparative Perspective*. New York : Marcel
Dekker.
- Hersey, P. Blanchard, K.H. and Johnson, D.E. (2001). *Management of organizational behavior ;
Leading human resources*. (8th ed.). Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.
- Hurlock, Daniel. (1995). *Emotional Intelligence*. New York : Bantam Books.
- Kimmet, P. (2005). *The Political of good governance in the Asean4*. Master Degree S.L : Griffith
University.
- Luther, H.G. and Lyndall, U. (1963). *Administrative*. New York : John Weley and son, Company.
- Morgan, C.T. and King, R.A. (1971). *Introduction of Psychology*. New York : McGraw Hill.
- Morren, T. (2001). Conceptualizing Civil Society within Good Governance and Society Capital
Pollicies. *Political Science, Social Research*, 40(5), 1152.
- Oskamp, S. (1977). *Attitudes and opinions; in collaboration with Catherine Cameron. Englewood
Cliffs*. NJ : Prentice - Hall.
- Putnam, R.D. (1993). *Making Democracy Work*. New Jersey : Princeton University Press.
- Remmer. (1954). *Work and Motivation*. New York : McGraw - Hill.
- Sergiovanni, T.J. (1980). *Education Governance and Administrative Englewood Cliffs*.
New Jersey : Prentice - Hall, Inc.
- Shaw, M.E. and Wright, J.N. (1976). *Dictionary of Education*. New York : McGraw - Hill.
- Simon, H.A. (1947). *Administrative Behavior*. New York : Macmillian.
- Taro, Y. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. New York : Harper and.

Taylor, F.W. (1963). *Scientetific Management*. New York : Harper and Row.

Webster, Max. (1968). *Organization and Bureaucracy*. Chicago : Akdine.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อ
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยกำหนดให้มีการสอบถามข้อมูลมี จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

นายมารุต หมั่นไชสง

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

1.1 ชาย

1.2 หญิง

2. อายุ

2.1 ต่ำกว่า 25 ปี

2.2 25 ปี - 35 ปี

2.3 36 ปี - 45 ปี

2.4 46 ปี - 55 ปี

2.5 55 ปี ขึ้นไป

3. การศึกษา

3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.2 ปริญญาตรี

3.3 สูงกว่าปริญญาตรี

4. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

4.1 บ้านข้าวหลาม หมู่ 1

4.2 บ้านสงยาง

4.3 บ้านดอนยาง

4.4 บ้านสะอาดไชยศรี

4.5 บ้านดอนยุง หมู่ 9

4.6 บ้านโปโล หมู่ 10

4.7 บ้านโปโล หมู่ 13

4.8 บ้านข้าวหลาม หมู่ 15

4.9 บ้านดอนยุง หมู่ 17

4.10 บ้านน้อยพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อำเภอมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม โดยละเอียดก่อนตอบคำถาม

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย ของท่านตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

มากที่สุด หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อยู่ในระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อยู่ในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อยู่ในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อยู่ในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมลาไสย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หลักนิติธรรม					
1.1 การบริหารงานเป็นไปตามกฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง เป็นที่ยอมรับจากชุมชน					
1.2 มีเปิดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม กำหนดระเบียบนโยบาย ในการบริหารงานร่วมกัน					
1.3 การบริการมีความทันสมัยสอดคล้อง กับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตอบสนองความต้องการที่แท้จริง					

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.4 การบริหารงานเป็นไปตามเป้าหมาย แผน นโยบายที่วางไว้					
1.5 เคารพสิทธิเสรีภาพของประชาชน ใช้อำนาจบนพื้นฐานของกฎหมาย อย่างเป็นธรรม					
2. หลักคุณธรรม					
2.1 ยึดถือความถูกต้องดีงาม และ เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน					
2.2 เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ					
2.3 มีการบริหารยึดถือประโยชน์ของ ประเทศชาติกว่าประโยชน์ส่วนตัว และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน					
2.4 มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติ หน้าที่					
2.5 ผู้บริหารมีความเป็นธรรม ในการเบิกจ่ายงบประมาณ และ เกิดความเป็นธรรมในชุมชน					
3. หลักความโปร่งใส					
3.1 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับ ทราบข้อมูลข่าวสาร ข่าวประมุลงาน และโครงการต่าง ๆ					
3.2 เปิดเผยข้อมูล กำหนดวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในแต่ละ ภารกิจ					
3.3 มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูล ข่าวสารได้					

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.4 ประชาชนสามารถตรวจสอบ การดำเนินงานของ อบต. ได้					
4. หลักการมีส่วนร่วม					
4.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการกำหนดแผนพัฒนาตำบล					
4.2 มีอำนาจความสะดวกและการบริการ นอกสถานที่					
4.3 มีการทำประชาพิจารณ์สำรวจ ความต้องการของคนในชุมชน					
4.4 มีปรับปรุงการปฏิบัติงานร่วมกับ ประชาชน เพื่อตอบสนองต่อความ ต้องการของประชาชน					
4.5 ประชาชนสามารถเสนอแนะแนวทาง ในการพัฒนาชุมชนของตนเองได้					
5. หลักความรับผิดชอบ					
5.1 ใส่ใจในการแก้ไขปัญหาของชุมชน					
5.2 ปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอน การทำงานให้เป็นเข้ากับสถานการณ์					
5.3 มีการปรับปรุงกฎเกณฑ์ หรือระเบียบ ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชน					
5.4 เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถ ร้องทุกข์ และแจ้งความเดือดร้อน ได้สะดวก					
5.5 มีการสรุปบทวนการทำงาน อย่างสม่ำเสมอ					

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. หลักความคุ้มค่า					
6.1 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง					
6.2 มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยเปิดเผยต่อประชาชนในพื้นที่ ให้ทราบ					
6.3 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของระบบ เกิดความคุ้มค่า ประชาชนได้รับ ประโยชน์					
6.4 กำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ได้อย่างชัดเจน					

ตอนที่ 3 ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกลาไสยอย่างไร

1. หลักนิติธรรม

.....

2. หลักคุณธรรม

.....

3. หลักโปร่งใส

.....

4. หลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

5. หลักการรับผิดชอบ

.....

.....

.....

6. หลักการคุ้มค่า

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบบสอบถาม เรื่อง
ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
24	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+1	3	1
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ก.1

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	92.48	240.974	.583	.878
a2	92.30	252.062	.325	.832
a3	92.30	249.703	.378	.883
a4	92.30	254.933	.259	.878
a5	92.43	235.276	.746	.875
b6	92.15	249.772	.355	.856
b7	92.58	242.251	.459	.881
b8	92.65	241.669	.535	.879
b9	92.63	239.574	.568	.879
b10	92.55	241.126	.493	.880
c11	92.20	248.779	.372	.865
c12	92.05	246.254	.438	.882
c13	92.93	239.917	.592	.878
c14	92.18	248.199	.431	.854
d15	92.48	240.974	.583	.878
d16	92.20	246.985	.467	.881
d17	92.20	244.626	.514	.845
d18	91.95	245.177	.534	.865
d19	92.43	235.276	.746	.875
e20	92.48	240.974	.583	.878
e21	92.30	252.062	.325	.832
e22	92.30	249.703	.378	.883
e23	92.30	254.933	.259	.878

(ต่อ)

ตารางที่ ก.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
e24	92.43	235.276	.746	.875
f25	92.65	248.849	.303	.857
f26	93.30	250.933	.323	.887
f27	92.18	267.174	.134	.888
f28	92.18	249.533	.329	.878

หมายเหตุ.

Reliability Coefficients

N of Cases = 40

N of Items = 28

Alpha = .872

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศรป. ว ๐๑๐๑/๒๕๖๑

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางบุญเยี่ยม นาทองไชย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายมารุต หมื่นไธสง รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๖๒๐๙๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ยุภาพร ยุภาศ)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๗๓๑
ที่ รศรป.ว ๐๐๐๙/๒๕๖๑ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ สิงห์เลิศ

ด้วย นายมารุต หมื่นไธสง รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๖๒๐๙๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 - ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์ยุภาพร ยุภาพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๗๓๑
ที่ รศรป. ๖ ๐๐๐๙/๒๕๖๑ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัลยา กุลสุวรรณ

ด้วย นายมารุต หมื่นไธสง รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๖๒๐๙๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 - ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์ยุภาพร ยุภาพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

มารุต หมั่นไชสง, युภาพร युภาศ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2561). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. ในการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 47. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายมารุต หมั่น ไชสง
วันเกิด 13 กรกฎาคม 2524
สถานที่เกิด เลขที่ 76 หมู่ที่ 5 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ 46130
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 79 หมู่ 16 ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 46130
สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2549 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.)
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2549 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.)
สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY